

Uredništvo in opravišstvo:

Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“

Izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

Letna cena lista:

Celo leto 12 K
Pol leta 6 K
Četrt leta 3 K
Mesečno 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6 redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 8.

Maribor, dne 19. januarja 1912

Letnik IV.

Liberalci lažejo.

Naši liberalci vodijo sedaj zelo grdo vojsko. Z najrazličnejšimi lažmi in zavijanju pomagajo nemško-nacionalni večini iz mlake. Če bi bilo vse res, kar pravijo sedaj liberalci o deželnem gospodarstvu, potem se nam spomnimo, kaj Slovencem godi pač najbolje pod tem božjim solncem. Vse kar hočemo dobiti, vse kar si želimo, se nam izpolni, tako zvižgajo sedaj liberalni tiči. Človek z navadno zdrav pametjo sploh ne more umeti, kako je prišlo do obstrukcije v dež. zboru, kako da so to obstrukcije v pričetku podpirali tudi liberalci, ko se nam vendar tako dobro godi. Tako se glasi sedaj liberalna pesem. Da človek razume pota liberalne politike mu je pač treba liberalne pameti in razsodnosti. Samo ta se izpozna v labirintu liberalnih nedoslednosti.

Predolgočasno bi bilo odgovarjati na razne bedastoče, ki se jih sedaj lahko bere v liberalnih listih. Da bi lažje metali našim poslancem polena pod noge, so Nemci nekoliko informirali svoje zaveznike, naše liberalce, o deželnem gospodarstvu in zdaj lahko beremo vsak dan slavospeve na naše deželno gospodarstvo. Zlasti na ceste se razumejo liberalci. Če bi bili programi naših liberalcev res vpoštevanja vredni in bi njihove besede ne bile samo pesek v oči, potem bi moral biti Spodnji Štajer že prepreden s samimi cestami. Žalibog, da so trditve, ki jih odlagajo sedaj liberalci, ravno tako neresnične, kakor trditve njihovih nemških zaveznikov, da se nam Slovencem ne godi nikakr krivica. Toda to nič ne škodi. Po naročilu Nemcev lažejo liberalci, da se kar kadi. Lažejo že tako, da sami sebi ne verujejo. Zato so šli in so zapisali sledečo izpoved v „Narodni L.“ od dne 18. t. m.: „Gospodje (to smo seveda mi, op. ur.) bi si radi pomagali iz zagate, v katero smo jih spravili z najrazličnejšimi lažmi.“ Prosim, ipssissima verbal! Sedaj smo torej na jasnem. Že do danes nismo polagali nikake posebne važnosti na liberalne očitke. Deloma so bili preveč nerodno izmišljeni, da bi jim bil kdo nasedel, deloma so pa preveč jasno kazali nemško kopito, po katerem so bili urezani, in bi bilo zato naravnost žaljivo, če bi jih skušali zavračati, ker naši ljudje itak dobro vedo, kako stvar stoji. Sedaj so pa zapisali sami svojo lastno obsodbo. Kar smo jim mi že večkrat očitali, to so sedaj sami priznali. Zgodilo se je to gotovo v kak takozvani

„šibki uri.“ Ko bo njihova zlobnost in neodkritosrčnost prišla zopet do popolne zavesti, bodo gotovo še preklicevali in pravili, da je njihovo izpoved zakrivil tiskarski škrat, da je to bila samo pomota. Toda držalo ne bo. Priznanje je preveč odkritosrčno, da bi ne bilo resnično. Mi od sedaj naprej vemo po izpovedi liberalcev samih, da liberalci lažejo. Sicer to ni nič novega in vemo to že odkar poznamo liberalce, ampak priznali niso tega še nikoli tako prostodušno in zato je vredno, da si zapomnimo.

Prodaja mesa in kmet.

V eni zadnjih sej draginjskega odseka je bil na dnevnem redu predlog, ki ga je postavil poslanec dr. Verstovšek glede vprašanja: ali smejo poljedelci meso razsekavati in prodajati.

K stvari se je oglasil tudi vodja trgovinskega ministrstva in je izvajal sledeče:

Kar se tiče obstoječega pravnega stanja, ni dvoma, da spada produkcija živine v delovni krog poljedelstva, razsekavanje in predavanje mesa pa spada pod delovni krog mesarske obrti in to tem bolj, ker je mesarska obrt rokodelska obrt, o kateri se zahteva dokazilo zmožnosti. Toda sedanje pravno stanje nima brezpogojne prepovedi klanja in razsekavanja mesa po poljedelcih. Obrtni red pravi, da se obrtni zakon ne razteza na „postransko obrt poljedelstva“, v kolikor se isti v glavnem tiče razkrojenja lastnih proizvodov. Pri tem se pa morajo spoštovati sledeči pogoji:

1. Pri poljedelcu mora priti v poštev razkosavanje lastnih pridelkov lastnega obrata. Če zamore n. pr. poljedelski obrat prehraniti 5 komadov živine, a jih vhlavi 10 komadov in jih 5 razseka, bi to sigurno dalo misliti.

2. Razsekavanje mora imeti značaj poljedelskega postranskega obrata ter mora biti v dotiki s poljedelskim obratom samim in se mora vršiti s pomočjo temu obratu na razpolago danih pomožnih moči in sredstev. Če bi zaposlil poljedelec za razsekavanje lastno pomožno osebo in če bi si omislil za isto lastno opravilo, bi pač ne bilo več govora o postranskem obrtu.

Sicer je pa stvar oblasti, če dovolijo ali ooredejo dovoljenje razsekavanja. Če pa pri tem praksa

oblasti ni stalna, če je včasih prestroga ali včasih preveč mila, je vzrok ta, ker so lahko vsakokratne tozadevne okoliščine slučaja zelo različne. Tako na primer se pri klanju v sili, kjer ima poljedelec že itak mnogo škode, ne sme veliko preiskovati, če tudi so pogoji natanko določeni. Zopet v drugih slučajih se pa nekaj strožje postopa. Ni potrebna torej tukaj kaka splošna nova interpretacija obstoječega zakona, kakoršno zahteva predlagatelj v prilog razsekavanju po poljedelcih, ampak treba je le porabljeni obstoječi zakon, katerega razlomačiti je v zadnji instanci stvar najvišjega upravnega sodišča.

Kar se pa tiče morebitne spremembe zakona, ne smatram, da bi bilo dobro delati z vsemi silami na to, da se preveč olajša razsekavanje po poljedelcih. Pred vsem se ne sme prezreti, da bi se s preobširnim olajšanjem razsekavanja mesa po poljedelcih zelo zadelo mesarsko obrt. Nadaje stopa pred nas vprašanje, če bi bilo v interesu aprovizacije, ako bi se škodovalo tej obrti, ki je tolike važnosti kot sredstvo za aprovizacijo. Tudi je vprašanje, če bi se naj radi momentano danih razmer spremenile meje raznovrstne obrtnosti.

Drzno bi bilo, pod vtisom spreminjajočih se časovnih razmer spreminjati kaj na obstoječem redu. Tudi opozarjamo na to, da stoji mesarska obrt, kar se tiče obratovališča, pod oblistvenim nadzorstvom, da se tamkaj tudi veliko lažje izvršuje zdravstveno policijsko nadzorovanje klanja, med tem ko bi bilo pa isto pri posameznih poljedelcih zelo oteženo. Nastane tudi nadaljnje resno vprašanje, če bi bilo res v interesu poljedelcev, ako bi se preveč podpiralo prizadevanje po lastnem razsekavanju, kajti, le eno naj bo mimogrede omenjeno: tudi uporabi stranskih produktov bi primerjajoč obrtno razsekavanje po mesarjih, zelo škodovalo. Tudi tukaj se naj vpošteva tako važen zakon o ljudskem gospodarstvu, da je treba delo razdeliti.

Moje mnenje je torej to, da naj v tej stvari ostane pri dosedanjem pravem stanju. Praksa ni tako stalna, pa tudi ni po predpisih tako tesno omejena, da bi se ne mogla prilagoditi raznovrstnim potrebščinam posameznika. Imamo pri tem še tudi to dobro, da ne zanesemo v težko vprašanje aprovizacije novega spornega gradiva in da ne zabremo v vojsko z mesarsko obrtjo, ki bi sicer moral to pričeti v lastnem interesu.

PODLISTEK.

Na Artviže.

Pastuškin.

Burja je danes jako mila, samo klobuke nam je treba pridržavati.

Prej v gozdu je ni bilo, tako da smo se nekoliko ugreli; zdaj nam sega prav prijetno in hladilno pod pazduho. Pri prvih hišah srečamo nekaj otročadi, ki nas gleda jako radovedno, a ne začudeno. Vajeni so takih gočkov, le ne v tako zgodnji spomladi. Sezona se začne navadno v maju. Takrat ponujajo prišlecem šopke šmarnc in drugega cvetja.

Tudi skozi vasico vodijo znamenja. Niso odveč. V takih selih ni lahko razločiti, kje je javna ulica in kje samo zasebna, ki te privede nepričakovano na kmečko dvorišče brez izhoda, tako da napraviš v 20—25hišni vasi lahko 10—15 neprostovoljnih posetov, preden se zvijugaš skozi ta na videz tako nelabirintski labirint zopet na pravo stezo.

Za vasio nas pozdravi na hribu kapelica sv. Sacerba, cilj našega potovanja. Vrata so zaklenjena. Na severni strani je zunaj nabita plošča S. P. D., ki nam pove, da stojimo 817 m nad morjem.

Iščemo zavetja pred vetrom, pa ga ni najti na nobeni strani, kakor da stoji cerkvice v vrtincu. In skozi odprto okence lahko pokukamo v svetišče: gole stene, polrazparla spovednica, nekaj grobo stesanih klopj, povsod odbijajoča zapuščenost.

Par korakov niže posedemo v solncu po travi. Sem od vasi se bliža postarna, subotna, visoka moška postava. Ozira se doli k nam in stopa proti kapeli. V roki nese ogromen železen ključ. Pred kapelo postoji, premeri s počasnim pogledom ključ v desnici, češ: „Zakaj si pravzaprav tu!“, pomišlja, pogleda k nam in se nam potlagoma približa.

„Ti, zlatj pa s klobasami na dan!“ zapove N. nečaku.

Stud. phil. stika po žepih, ne more nič najti:

„So šle najbrž po drugi stezi.“

„Vseh vendar nisi sam pojedel?“

„Človek bi sodil, da se na takega brašnarja pač lahko zanese. Čemu sem pa prišel gori? Saj v Trstu prav tako lahko stradam, kakor tukaj, pa še lažje.“

Sploh: N. je ves iz sebe.

Zdajci vrže stud. phil. — bogve odkod jih je privlekel, iz žepa gotovo ne — celo prgišče klobas v našo sredo:

„Doli pod Trlico se je cepila markacija; tam se najbrž zašle, pa so se malce zakasnile.“

Mož, ki je prišel z velikanskim ključem za nami, se nam je bil med tem že popolnoma približal in je brez besede prisedel.

„Ali ste kaj lačni, očka? Nate!“

„Oča, kaj let Vam pa je?“

„Petdeset bo kmalu, kar sem tukaj. Slabo je danes tukaj, slabo. Vam, gospod, malo vetra nič ne škodi, mene pa zebe tudi poleti. In ta sv. Servolo....“

„Sv. Sacerb, se reče.“

„Sv. Sacerb, kakor hočete. Tisto po moram reči, da kar jaz pomnim....“

In je povdal svojo zgodbo. Glas mu je bil mehak, v pčividnem nasprotju s sivo, kocinasto, redko brado, ki bi se človek bal potrsniti z dlanjo prečeno nje, da se ne obode.

Zgodba se je končala s ponižno prošnjo za kak miločar. Zadnje besede je tako pomoljal, da smo takoj vedeli, kaj hoče; ni nam pa bilo jasno, ali hoče denarja za sv. Sacerba ali za-se. Ko je bil uslišan, se je zahvalil in je odšel počasi zopet doli proti vasi.

„Hlapec Jernej“, je rekel stud. phil.

„Kak hlapec Jernej?“ je oporekal N. „Kaj niste slišali, da mu je Jakob ime?“

Stud. phil. je tolmačil:

„Jaz rabim besedo „hlapec Jernej“ (hlapec Jernej je glavna oseba v znanem Cankarjevem spisu) kot stalno ime za nekaj čisto našega, nekaj slovenskega, nekaj starega, še-le v najnovejši dobi odkritega. „Hlapec Jernej“, to je kulturni izraz, ki se bo vsemu dlakocepju in vsej jezikovni filistroznosti na rovaš obdržal skozi stoletja. In vedite, gospod, da se na Slovenskem že snuje načrt za slovar modernokulturnih izrazov, ki vam ga kar najtopleje priporočam v nabavo, da se nevednost že vendar enkrat zave svojega ženskega spola, spoznavši, da je stidljivost večja ženska čednost nego rodovitnost.“

Stud. phil. je govoril še dolgo, dolgo.

Gledali smo ga, kakor čudo božjo. Na tistem pa smo si mislili svoje; vsaj jaz, za druge pa ne vem.

Z Artviž se odpira lep razgled na razne strani, na sever po zadnjem delu goriškega Kraka, na severno-vzhod po Notranjskem, na jug po severni Istri, kjer nadvladuje Slavniki (1028 m) vse bližnje vrhove. Na vzhodu se impozantno odraža od čisto modrega neba glavni Snežnik (1796 m) s častljivo belo glavo, na severu se gromadljivo slemenja Nanosa in Čavna, iz ozadja kuka tudi Triglav, ki se mu še pridružujejo dalje proti zapadu drugi visoki Julijski vrhovi.

„Ali mi ne boš ponudil čutare?“ pravi N., ki po hribih navadno ne išče v prvi vrsti naravnih lepot.

„Kakšno čutaro? Kaj si žejen?“

„Človek božji, kaj pa uganjaš? Ali res nimaš nič mokrega?“

„Ne.“

„Bože mili! Ali si trinog? Prijatelj nisi. Najprej me zažejaš s slanimi klobasami — jaz jem in jem, da bi potem lažje golcal — in niti studenca tu nikjer!“

„Blagovolj samo pomisliti, da smo na Krasu!“

Jubilantinja v Lankovicu.

Lankovic, trg na Gornjem Štajerskem, kaže po svojem imenu, da so nekčaji tukaj stanovali Slovenci. Zdaj dela v bližnjem Köflachu, Voitsbergu, Veitschu, v Seegraben pri Leobenu na stotine in tisoče slovenskih ljudi po raznih tovarnah in rudokopih in vsi ti se prezirajo ne samo pri svetni, ampak tudi pri duhovni gospodski. Tem pouka toliko potrebnim delavcem se nikdar besede božje ne oznanjuje v njihovem jeziku, nikdar se njim zakrament sv. pokore ne deli v materinščini, ker so sedanji tamošnji prebivalci in tudi njih dušni pastirji trdi Nemci, kateri drugega deželne jezika ne znajo in se ga tudi učit ne marajo, ker jih v bogoslovnici niso k temu nagovarjali. Tako tožijo v onih krajih z posleni delavci, kadar zopet obiščejo svoje rojstne kraje. V Lankovicu je pa deželni zavod za prisiljenke, kojih je zdaj tam 112, za umobolne ženske, katerih je sedaj 136, za stare moške v posebni hiši, katerih je sedaj samo 13. Tam je tudi štirirazredna ljudska šola. Za telesne potrebe teh mnogih ljudi imajo skrbeti usmiljene sestre, katere si večino potrebnih pridelkov pridobivajo iz njim v obdelovanje izročene kmetije, na koji redijo po 40 glav živine in po 100 svinj. Pri njih služi po 25 hlapcev in dekel in se modrega gospodinjstva uči po 30 do 40 deklet.

Hiša, v kateri živi toliko ljudi, je res velika hiša, in vsem potrebnega kruha in drugih reči po močrosti priskrbeljati, ni mala reč, posebno še za slabo žensko. In ravno vladarica te velike hiše je obhajala dne 7. t. m. 70letnico svojega rojstva in 50letnico svoje redovne službe, je torej zlata jubileantinja. Bilo je slovesno opravilo v cerkvi, godci so godli, z možnarji se je streljalo, dvorana samostanska se je krasno okinčila, veliko domačega ljudstva in iz bližnjega Köflacha se je zbralo, dekleta so deklamirala in bila je v navzočnosti vse tamošnje gospe gledališka predstava.

In kdo je ta slavljena med tridimi Nemci? — Ona je slovenskih starišev hči, rojena v Tepanjski vasi konjiške nadžupnije dne 5. januarja 1842, sestra našega mil. gospoda knezoškofa in sestra č. g. o. benediktinca Leopolda, Roza Napotnik.

O njej smo slišali ob priliki nove svete maše njenega častitega gospoda brata na praznik sv. Stefana leta 1884 v pridigi, ki so jo imeli sedanji naš prevz. gospod knezoškof sledeče:

„Leta 1861 se je poslovila od svojih domačih in tudi od svojega komaj tri leta starega brata, da bi vstopila k usmiljenim sestram v red sv. Vincencije Pavlanskega. Mali fantek se je sestre oklenil in jo prosil, naj ga ne zapusti. Pa drugo jutro je dobri otrok še sladko spal, ko je jemala ljubljena sestra za vselej od rojstne hiše bridko slovo. Stopila je še k postelji spečega brata, da ga pokriža, rekoč: Ljubi Bog naj spremlja tebe in mene, mene in tebe po pravih potih! Če so se kedaj komu spolnile srčne želje in goreče prošnje, spolnile so se tej dragomili sestri. Hodil je sicer brat svojo pot in svojo je hodila tudi sestra; a obe dve poti sta se naпослед združili v varnem samostanu. Neža postane nuna usmiljena sestra z novim imenom Roza in že nad 23 let vzhledno deluje in toli težavnem reču; sedaj streže v javni bolnišnici mariborski raznim bolnikom. Brat Franc pa postane menih z imenom Leopold ter se

Čim prej se sprostimo v dolino, tem prej prideš do pijače. Le urno! Evo, tam doli se je zasvetlikala Reka.“

In smo jo ubrisali po precej strmim severovzhodnem pobočju Artviž med grmičevjem proti dolini. Stud. phil. nam je sfrlel izpred oči kakor — pšica.

Tudi midva z M. om sva se prepustila sili privlačnosti, ki naju je tirala s precejšnjo naglico nizdol.

Na majhni ravnici kmalu pod vrhom je stud. phil. obstal, se ozrl po rebri navzgor in začel na vso moč ploskati z rokami.

Ozrla sva se še midva.

Krasen prizor: kljub obilni telesnosti se je N. vztrajno ustavljal naravnemu zakonu in je lezel previdno, prijemajoč se za šibice in vejice, prav počasi v dolino. Se njegovemu klobuku se je zdela ta stvar preslovesna in prepočasna; mahoma se je zapal, porečnež, burji, ki je tisti hip zapihala nekoliko močnejše in se je v prožnem skoku zagnal naravnost doli k nam.

Pređen je N. prestopical strminico, ki ga je ločila od nas, mu je stud. phil. zataknil za klobuk vsenaokoli živomodrega malega encijana, ki je neugnano sinel pred nami po sivkastih tratih.

Zdaj prek jase, zdaj skozi bore, s krasnim pogledom na kraško gričevje, smo prispeli skozi Varenje in mimo Barke (610 m) v drugem bregu na desni doli do loke ob Reki — v krčmo ob jezu. Krčme ni mogoče zgrešiti, ker vodijo znamenja S. P. D. prav na dvorišče.

N. je planil v vežo ter zahteval pijače in kosila. Pa se je urezal. Krčmar se je opravičeval, da smo prišli prezgodaj, da za letošnjo sezono še niso odprli.

„Da bi mi v krčmi vrata pokazali, se mi še ni pripetilo“, je robantil zunaj N. Goriška zemlja! Kaj se hoče. Hajd, prijatelji, onstran Reke, na Kranjskem, najdemo gotovo več gostoljubja.“

posveti dušnemu pastirstvu v preslavljenem redu sv. očetu Benedikta. Videla pa se nista ta dva blagomila otroka od dneva ločitve (t. j. do 3. dneva meseca se tembra t. l. 1884, ko sta že obadva, eden po prej, drugi posledje dosegla zaželjeni svoj cilj.“

Tako je govoril takratni novomašni pridigar, sedanji naš. mil. go. pod knezoškof.

Roza je potem kot prednica v mariborskem samostanu do leta 1900 požrtvovalno in srečno delovala za duševni in telesni blagor bolnikov; od tam so jo predstojniki poklicali na njeno sedanje mesto. Da ona tudi na svojem sedanjem težavnem mestu neumorno in uspešno deluje za pravi blagor tistih, ki so ji izročeni, je pokazala omenjena slavnost. Mi rojaki ji pa želimo: mnoga leta do skrajnih mej človeškega življenja!

† Peter Frangež.

Porušila se je zopet trdna slovenska skala...

V Rogozi pri Hočah je včeraj dne 18. januarja nagloma umrl veleposestnik in gostilničar gospod P. Frangež.

Star je bil 66 let. Rajni Frangež je bil steber slovenstva v hočki župniji, mož stare slovenske korenine, kremenit, čist značaj skozinskoj. Naš Peter je bil mož, kakor jih lahko iščeš s svetilko pri belem dnevu. „Za narod, vero in domovino bi dal tudi kri, če treba...“ Tako se je rajni Peter, ki je bil res prava slovenska skala, večkrat izrazil. On ni poznal rodoljubja samo na jeziku in pri kupici vina, ampak se je povsod krepko zavzel za naroda pravo. Naj so bile volitve, kakoršnekoli, naš Peter je bil prvi na volišču. Pri volitvah iz skupine veleposestva za mariborski okrajni zastop je prišel volit, a pripeljal je tudi celo četo volilcev. Ko se je izvedelo, da je slovenska stranka propadla, rekel je: „Ti nesrečni izdajalci!“

Dolga leta je bil Frangež župan v Rogozi, a je pri zadnji volitvi sam odložil županstvo. Bil je razven tega tudi član mnogih javnih zastopov, ud naših društev, udeleževal se je pridno vseh naših shodov in prireditev, katerim je tudi večkrat predsedoval. V njegovi hiši si našel na mizi „Stražo“, „Slovenskega Gospodarja“, „Naš Dom“ in druge liste. Mož je bil tudi kot gostilničar poštenjak, kar je posebno danes velikega pomena.

Tudi svoje otroke je vzgojil v krščanskem in narodnem duhu, kar posebno spričuje žena vrlega hočkega župana gospoda Vernika.

In ta mož je šel za mnogimi drugimi. Ni ga več! Zdi se mi, da še sedaj vidim pred seboj veselega, živahnega Petra. Res, hočki Slovenci so zgubili steber, skala. Naj bi slovenske Hoče rodile več Petrov Frangežev! Pogreb se vrši jutri dne 20. januarja.

Svetila našemu Petru večna luč!

Družba „avstrijskega rdečega križa.“

Na Dunaju so leta 1878 ustanovili „avstrijsko družbo rdečega križa.“ Pokrovitelj so ji Njih apostol. Veličanstvo presvitli cesar Franc Jožef I., a predsednik so ji navedno izmed nadvojvodov eden.

Po brvi nad mlinom smo jo ubrali na drugi breg proti lepi, za majhno vas kakor je Loka, precej veliki cerkvi z učinkovitim pročeljem in dvema zvonikoma.

„Čujte, kje pa dobimo kako krčmo?“

„Tukaj ni nobene. V Britofu jih dobite več, pri pošti vam izborno postrežejo.“

N. je hropel žeje, kakor v pasjih dneh:

„Lani sem se tukaj nalokal vremščine, da sem jih tresel iz rokava kar na tucate: letos pa ta puščoba!“

Spotoma smo srečali v polju kup železnih cevij, kakor za plino- ali vodovod, in leseno lopo za dobavo premoga.

„Kaj pa li to pomeni, ti, ki si Kranjec in tudi poznaš svojo domovino?“ se je želel dati sedaj poučiti M.

„Pusti me z mirom, razumeš?“

Še-le pri steklenicah doll pri pošti se je N. polagoma zopet opomogel:

„Do štirih se ne ganem izza mize“, je izjavil na vrhu in je poskušal, v kateri poziciji bo leseni naslanjač sprejel njegovo telo kar se da spoštljivo in udobno.

In se res ni ganil.

Po obedu si je stud. phil. dal prinesiti časnikov in se je mnogo pečal s krčmarjem. Dal si je nadrobno razpusti vso vaško politiko z njegovimi imenitnimi osebami.

Midva sva previdno molčala.

„Vi mladiči mislite“, je začel, ko je krčmar odšel, „da so to prazne marnje, pa se motite. Ker na konci obstoji vendar vsaka celota iz delcev in kdor hoče imeti o domovini jasno, pravo sliko, se mora pa brigati tudi za najneznatnejše malenkosti. Te brezštevne, na videz tako neznatne malenkosti niso nič drugega, kakor posamezni kamenčki v ogromnem mozaiku: eden sam nima nobene vrednosti, a poglejte, kaj tvorijo vsi skupaj! Vi ne veste, kako zgrabi človeka, če se ozre na našo inteligenco in njeno obleno. Saj se dela, prireja... ne rečem — a ka-

Namen družbi je zbirati denarja in drugih pripomočkov, s katerimi bi se za časa vojske — kakor nas Bog obvaruj! — ranjenim vojakom prišlo na pomoč. V vsaki kronovini ima „družba rdečega križa“ svoje podružnice, „pomožne družbe rdečega križa“ imenovane. V Gradcu so se bile že leta 1849 združile dobrosrčne gospe, ki so ustanovile „Žensko pomožno družbo“ v pomoč vojakom, ki so v vojski leta 1848 in 1849 postali invalidi ali sploh bili ranjeni. Ta družba se je spojila z družbo rdečega križa in nosi nemško ime „Landes- und Frauen-Hilfsverein vom Roten Kreuze.“ Predsedoval ji je rajni gospod baron Gvidon Kübeck, še tudi potem, ko je nehal biti c. kr. namestnik na Štajerskem. Po njegovi smrti je postal predsednik te imenitne družbe Njega ekscel. gospod Manfred grof Clary in Aldringen, c. kr. namestnik na Štajerskem.

Naša štajerska pomožna družba rdečega križa ima več podružnic t. im. „Zweigverein vom Roten Kreuze“ po deželi. Tako nam je znana podružnica rdečega križa za Celje in okolico, posebno podružnico je ustanovil baron Vay pl. Vaja v Konjicah za tamošnji okraj. Tako podružnico imamo tudi tukaj v Mariboru za Maribor in njegovo okolico, ki obsega vse okraje c. kr. okrajnega glavarstva v Mariboru.

Ta podružnica rdečega križa je imela v ponedeljek teden dne 8. januarja 1912 na rotovžu v pisarni gospoda župana dr. J. Schmidererja svoj občni zbor, od katerega podamo naslednje zanimivosti:

Občni zbor, kojega se je udeležilo tudi par gospej, je volil podružnični načelnik gospod dr. Schmiderer, ki radovoljno opravlja tudi trudapolno službo podružničnega tajnika.

Iz tega poročila smo izvedeli, da so tudi Njih eksclenca naš premil. gospod knezoškof, kakor drugi graščaki v mariborski okolici, obljubili za službo vojske vsprejeti na svoj grad Bitnav večje število ranjenih častnikov in priprostitih vojakov.

Že 26. letno poročilo „avstrijske družbe rdečega križa“, ki mi je pri rokah, je izkazalo 228 častnikov in 1368 mož ranjencev, ki jih je obljubila častita duhovščina brezplačno vsprejeti za časa vojske na stanovanje in hrano, dokler popolnoma ne okrevajo.

Za čas vojske je „družba rdečega križa“ v stanu postaviti ob svojih stroških 2 voj. bolnišnici I. in II. vsako za 200 ranjencev; konjiška podružnica je postavila svojo posebno bolnišnico, po svitli kneginji Windisch-Grätz „Kristijana-Lacaret“ imenovano. V mirnem času se v tej bolnišnici zdravijo bolniki konjiškega okraja.

Mariborska podružnica rdečega križa sicer nima svoje bolnišnice, a ima pod imenom: „Retungsabteilung“ dobro urejen oddelček požarne straže, ki hiti na pomoč, če se kje prigodi kakšna nesreča, za časa vojske pa se je ta naš rešilni odbor zavezal prevažati ranjene vojake s kolodvora v mesto in njegovo bližnjo okolico.

Zaljublje te človekoljubne ponudbe je gospod župan kot tajnik podružnice rdečega križa izposloval našemu rešilnemu odboru imenitno pravico, da smejo člani tega oddelka nositi rdeče križe na belem polju.

Leta 1864 so se odposlanci raznih držav v Genui na Švicarskem zjedini, da se mora z ranjenimi ali bolenimi vojaki ravnanje usmiljeno. Zdravni-

ko? Koliko močij se pri tem zapravi, po nepotrebnem razsiplje, v veter pihne! In zakaj?“

„Da, zakaj?“ mu je N. zaprl sapo. „Plačamo.“

Sem čez polje je steza črna ljudi, ki so prihajali od popoldanske službe božje. V gostilni je tutil gramofon in s svojim žinskim taktom bičal v vrtnice vročo, mlado kri; zdajpazdaj se je zasvetil skozi okno razgret obraz, gol lakot, šopek za klobukom, pisana ruta, moški hrbet.

„Zdaj pa že, zdaj pa že!“ je kimal N., ko smo stali zopet na cesti, da se odpravimo proti Famlam. Na obeh straneh se je smejala rodovitna Reška dolina v prvem pomladanskem krasu, češnje so nam sipale duhtečega snega na klobuke, brazde so rjavale v pričakovanju in se prepuščale v sladki omotici zmagujočim žarkom.

„Ampak ondan“, je začel stud. phil., „se je neki učenjak razkoračil proti besedi „ampak“ v pomenu „toda“, češ, da taka govorica ni domača, da je med ljudstvom ni najti, da se pri nas v slepem posnemanju manir razvajenega novelista vse preveč ampakuje. Ampak učenjak je na krivi slehi: krčmar v Britofu je rabil „ampak“ v istem pomenu kakor novelist, ki ga ni nikoli čital. Jaz mislim, da učenjakova ne bo veljala.“

„Ampak spustite se v boj!“ ga je bodril N.

„Saj se bom. Ampak dines še ne. Ampak nekaj drugega bi se dalo napraviti iz tega ampakovanja.“

„Kaj?“

„Disertacija, učena razprava!“

„Bravo, bravo!“

„Ampak ta tvoj nečak“, je šepnil N. M. u, „in jaz ne vem... kakarkoli zine katero, zmirom jo tako zverži, da človek v resnici ne ve, ali bi ga prištevati nadobudnim ali budonadnim ali prismojenim. Ampak obeta, obeta!“

Zopet nas je pozdravila Reka.

M. je pozabljal na rovaš zidanega mostu, ki je bil mestoma okovan z železnimi prečkami, kakor počen lonec z žico.

ki in postrežniki ne smejo delati razločka med ranjenimi vojaki, naj slišijo med prijatelje ali med sovražnike. Na hiše, v katerih se nahaja ranjen vojak, se ne sme streljati, tudi ne na vlak, ki vozi ranjene vojake. Zdravniki, postrežniki in vojaški duhovniki so na bojišču sveti, tako da nihče ne sme nanj streljati ali jih loviti. Da se bo pa vedelo, katere osebe da so v vojski neoskrunljive, določilo se je daleč vidno znamenje, debel rdeč križ na beli podlagi. Bolnišnice ali hiše z ranjenimi vojaki morajo imeti celo zastavo z rdečim križem, osebe, n. pr. zdravniki, postrežniki in duhovniki, pa nosijo na levi roki vstrice srca beli trak z rdečim križem, ki jih dela svete ali nepoškodljive. Države so se zavezale, strogo kaznovati vsakega, ki bi neopravičen nosil to Genevsko znamenje rdečega križa na beli podlagi. Gospod župan dr. Schmiderer je članom našega rešilnega odbora izposloval imenitno pravico, nositi rdeči križ na belem polju, kadar izvršujejo rešilno službo.

Konečno smo se izvedeli iz poročila društvenega blagajnika — med tem vzvečnega — gospoda Gustava Scherbuma, da ima naša podružnica 9889 K 43 v založenih v mestni hranilnici. Mirovni zalag ima še posebej 518 K 28 v v hranilnici. Ta denar so društveniki zložili. Udov je štela naša podružnica ob novem letu 93, med temi je tudi mariborska občina in še 28 drugih občin, katerih vsaka plača kakor navaden član te družbe po 4 K na leto. Od tega denarja ostane polovica podružnici, drugo polovico pa mora blagajnik odrajtati glavni družbi za Štajersko v Gradec.

Volitev predstojništva podružnice je bila jako mirna. Predsedništvo je zopet prevzel gospod župan, ki hoče opravljati tudi posle podružničnega tajnika. Za blagajnika se je izvolil gospod Gustav Scherbaum mlajši.

Služba poročevalca se je naprtila velerodnemu g. Adamu Weiss pl. Schleussenburgu, t. kr. okrajnemu glavarju v Mariboru.

V podružnični odbor so se volili pri obnem zboru navzoči gospodje in gospe, članidružbe rdečega križa.

Izmed gospod se je ena pooblastila, v imenu podružnice naprositi gospoda zdravnika, ki bo mestne gospe in gospodične učil, kako bolnikom in ranjencem v prvi sili pomagati in jim streči.

Tako se je končal občni zbor rdečega križa s soglasno željo, da bi število udov kmalu prekoračilo prvo stotino, ki se ji približuje.

Politični pregled.

Obstrukcija v mestnem svetu graškem.

Pri razpravi o mestnem proračunu dne 17. t. m. so pričeli socialdemokrati obstrukcijo. Občinski svetovalec socialdemokrat dr. Scherherl je v štiriurnem govoru ostro bičal mestno gospodarstvo, razkrinkal nerednosti v upravi in je konečno rekel, da se nižji ljudski sloji nikakor ne smejo obremeniti z zvišanjem davka na vozne listke električnega tramvaja, kakor tudi ne z zvišanjem stanarinskega davka. Zahteval je tudi za mesto Gradec splošno, jednako in direktno volilno pravico.

Obstrukcija socialdemokratov se je nadaljevala in je trajala neprenehoma celo noč do ene ure po-

Ko smo sredi mosta prečitali tablo, ki je oznanjala, da stojimo na goriško-kranjski meji, in smo se nekoliko razgledali gorindol po reki, smo jo pa po kratkem omahovanju kar mahnilo po stezi ob desnem bregu.

Čez malo nas je steza privedla k ubožni koči, kjer smo izvedeli, da se ne da hoditi ob Reki tako le zložno vse do Škocjana, ker se zašopirijo nekoliko niže od te kmečke bajte strme, visoke skale tik do vode.

Vrnili smo se na most, odkoder nas je velika cesta poslala mimo Nakla v Matavun.

M. in N. sta se spotoma sporekla, ker se nista mogla zediniti, kje leži selo Zavrhek.

„Ti imaš zemljevid; jasen dokaz, da nič ne veš. Zemljevid je kakor berglja.“

„Prosim, prosim. Kaj si slep, da ne vidiš vrha? Za vrhom leži selo, zato se isto tudi imenuje Zavrhek.“

Kdo je zmagal, še danes ne vem.

Za Matavunom smo se zopet ločili od glavne ceste in zavili po prijetni, gosposki stezi proti Elizabetinemu razgledišču nad vhomom v Škocjansko jamo. Presenetil nas je čaroben pogled v globočino, kjer grmi Reka v podzemeljski svet, kakor da se je nadzemeljskega že naveličala, ali kakor da se ji že mudi, navihanki, na dogovorjeni rendez-vous doli v tišem podzemeljskem parku, čigar čari in sladkosti so znani le njej čini.

„Podivajte se na tou propast!“ nas vrže iz zamaknenja moški glas za našimi pleči.

„Neni to propast, pane“, ugovarja drugi. „To jest krasna dolinka.“

Nekaj korakov dalje steza že ni več tako gosposka, a skoro še bolj prijetna čez pristno kranjski svet skozi Ležeče v Divačo.

Do večernega vlaka imamo še dobri dve uri časa.

Sem iz bližnje vasi udarjajo zvoki razposajene godbe.

Fantje so komaj čakali, da mine post, in brž

poldne včerajšnjega dne, na kar se je pa seja zaključila.

Kranjsko.

Kranjska deželna vlada je bila oficijelno obveščena, da je potrdil cesar volitev dr. Tavčarja županom ljubljanskim. Dr. Tavčar bode v soboto ob 10. uri predpoldne zaprisežen.

Srbija.

Zaradi neugodnega parlamentarnega položaja se je večina srbskega kabineta odločila, da poda demisijo. Po sestanku skupščine bode bržkone odstopilo ministrstvo Milovanovića, nakar boje razpuščen na skupščina. Nove volitve bodo meseca junca.

Kitajsko.

Preko Pekinga je prišlo v London poročilo, da so izvršili trije Kitajci atentat na Juanšikkaja in sicer so vrgli v tistem trenutku bombo na njega, ko je stopil iz svoje palače v voz. Bomba je padla za vozom. Štiri osebe so bile ubite, drugih 15 oseb je pa bilo težko poškodovanih. Storitve so prijeli.

Poroka v cesarski hiši. Poroka princa Jurija bavarskega z nadvojvodinjo Izabelo Marijo se bode vršila dne 10. svečana predpoldne v grajski kapeli v Schönbrunnu.

Diamantna poroka nadvojvode Rainerja. Dne 21. svečana bode obhajal nadvojvoda Rainer s svojo soprogo nadvojvodinjo Marijo diamantno poroko. Prva korporacija, ki se pripravlja na to slavlje, je avstrijska gosposka zbornica, ki ima dne 19. svečana slavnostno sejo. Ministrski predsednik Stürgkh je že bil pri predsedniku gosposke zbornice, knezu Windischgrätzu, da dočeti z njim program slavnostne seje, kateri bode v bistvu isti, kakor je bil dne 18. svečana 1902, ko je obhajal nadvojvoda svojo zlato poroko. Tedaj je imel predsednik knez Windischgrätz slavnostni govor; ob sklepu istega je prosil zbornico dovoljenja, da izrazi slavljenčema čestitke v imenu gosposke zbornice. Ker pa do tistega časa bržčas še ne bode sklican državni zbor, bode ljudska zbornica pozneje izrazila svoje čestitke.

Imenovanje. Cesar je imenoval za dobo 6 let udom Štajerskega deželnega šolskega sveta vseučilišnega profesorja dr. Ivana Haringa v Gradcu, kanonika Jožefa Majcena v Mariboru, gimnazijkega ravnatelja dr. Tominška v Mariboru, Karola Eckhartha in Ivana Trunka v Gradcu. — Gim. učitelj dr. Arneje v Mariboru je potrjen od dež. šol. sveta in je dobil naslov profesorja.

Iz državne stavne službe. Imenovan je inženir Friderik Lohmann v Judenburgu okrajnim inženirjem v Slovenjgradu.

Poslanec izginil. Socialdemokratski poslanec Silberer, ki je napravil partijo s skijem na gorovje blizu Zell am See, je izginil; razne ekspedicije ga že tri dni iščejo. Bržčas se je v hribih ponesrečil.

Nuncij Bavona. Dunajski nuncij nadškof Bavona leži na smrtni postelji. Pred par dnevi je obol in sedaj se pričakuje vsak hip katastrofo. Od včeraj ni prišel več k zavesti. Bavona velja za enega najboljših cerkvenih diplomatov.

Liberalna drznost. Iz St. Jurija ob Taboru se nam piše: Na ekspozituri v Lokah poučuje učitelj Robert Senica. Doma je v Žaleu; s tem je že veliko

prvo povelikonočno nedeljo hočejo odškodovati pete za dolgo odpoved.

Blizu železniške postaje sedemo v krčmo, v prazno sobo.

Iz naše sobe vodijo vrata v sosednjo, kjer vrešči harmonika in drse po vegastem podu podpetniki mlade natakariče.

K mizi v nasprotnem kotu prisede čez malo časa ženska dvomljivih let in še bolj dvomljivih kretenj v družbi razgretega sprevodnika in mladega mornarja.

Polagoma vstopijo posamez, nekam potuhnjeno, še trije, štirje bolj slabo oblečeni moški.

Beli slamnik v kotu vsakokrat pokima in roka jih milostno povabi k mizi.

Prisedejo.

Obrazi žare.

Razgreta natakariča priganja, naj hitro naročijo, ker se ji mudi.

Harmonika hrešči, obrazi gore, vino teče zdaj po žejnemu grlu pivcev, zdaj pa po mizi, kakor ravno pride.

„Ven, ven! Plačajmo!“ krikne stud. phil.

„Ampak“, ga miri N. „kaj pa mozaična slika, kaj pa kamenčki?“

Med tem je prižvižgal vlak in je nas odnesel proti obali.

Ko smo se zadosti približali morju, se je razgrnil pred nami Trst, ne več Trst, morje luči in pa lučie, brezštevilna truma, s svetilnikom na čelu, vse povojeno v zrcalu temno-mirne Adrije, in daleč, daleč zadaj je poredno pomežikavala temu morju luči druga, oisto majhna, v kratkih presledkih venomer pojemajoča in zopet naraščajoča lučka — piranski svetilnik.

Človek si res ne more kaj, da se ne bi ozloveljil najl tem ropotajočim lukamatijem, da bi si ne zaželel bolj lahkotnega voza, iz žameta morebiti in pen, ne iz železa, da bi se nemoten in ves pogreznjen v to tiho čarobnost spuščal na njem vse niže in niže, vsej tej razkošnosti v naročje.

povedano. Pa ne vse. Dne 8. t. m. je namreč vprašal otroke višje skupine, če so v kaki bratovščini. Ko so nekateri vstali in povedali, da so v bratovščini Srca Jezusovega in Marijinega, je postal jezen ter ukazal otrokom, da se morajo dati izbrisati iz bratovščine. Baje je cesar potrdil postavbo, da otrok do 14. leta ne sme biti v nobeni bratovščini. Ko so otroci to doma povedali, se je polastila starišev velika nevo-lja. Dozdaj namreč našim malim nihče ni branil bratovščin. Vprašamo javno gospoda učitelja, kje je iztaknil tako baje celo od cesarja potrjeno postavbo. Ali je gospod učitelj tako nepoučen, da ne razločuje bratovščin od društva, čegar člani otroci res ne smejo biti, ali pa je tako netakten, da se vtika v verske zadeve otrok in starišev, ki pa njega čisto nič ne brigajo, ali obojno? Kdaj bo enkrat konec liberalne drznosti?

Brrr . . . to so časnikarji. V „Straži“ od dne 8. t. m. smo priobčili glasove o usodi štajerskega deželnega zbora. Navedli smo med drugim tudi „Grazer Volksblatt“ od dne 6. t. m., kar smo tudi izrečno povedali. Pa vam pride neka liberalna reva in vam v „Slovenskem Narodu“ od dne 13. t. m. na dolgo in ne ravno duhovito polemizira z izvajanjem graškega krščansko-socialnega glasila, kakor smo jih prinesli. Pri tem se je tej liberalni rariteti pripetil samo ta malheur, da je prezrl, da smo citirali „Grazer Volksblatt“ in je v svoji naivni nerodnosti polemiziral z nami, češ, tako pišejo „Stražarji.“ Je to šmentana smola! Ali ima mogoče „oj ta pust, ta čas presneti“ svojo roko vmes?

Vazna razsodba upravnega sodišča. Občina Gumpoldskirchen na Nižje-Avstrijskem je sklenila, da smejo biti napisi kakršnekoli vsebine le v nemškem jeziku. Ko pa je pustila vdova uradnika južne železnice Hermina Grutnowsky na pokopališču v občini Gumpoldskirchen postaviti svojemu umrlemu soprogu spomenik s češkim napisom, je dobila naročilo od občinskega odbora, da mora ta češki napis odstraniti v 14 dneh. Proti temu se je vdova pritožila na nižje-avstrijski deželni odbor, ki pa je njeno pritožbo zavrnil, češ, da je občina kot lastnica upravičena izdajati take odloke. Proti tej razsodbi je bila vložena pritožba na upravno sodišče. Upravno sodišče je pritožbi ugodilo ter je odlok deželnega odbora razveljavilo kot nezakonit. V utemeljevanju te ugoditve se povdarja, da imajo po obstoječih postavnih določilih sorodniki pravico, postavljati na pokopališču spomenike in da so ti v izvrševanju svoje pravice le v toliko omejeni od strani občin, v kolikor pridejo v poštev javni oziri. Oblast občine pa ne more iti tako daleč, da bi mogla določiti izključno rabo enega samega jezika pri nagrobnih napisih. Ako se sklep občine, da se v občinskem okolišu dovoljuje samo napise v nemškem jeziku, tudi nanaša na nagrobne napise, potem je občina s tem sklepom prekoračila svoj delokrog.

Za K. Z. je poslal gospod Blaž Dvoršak, kaplan pri Sv. Juriju ob južni železnici, 5 K, za katero svoto so poleg gospoda Dvoršaka še darovali Jožef Zveglar, Martin Obreza, Andrej Polak, Franc Grzina in Janez Krajssek. Lepa hvala!

Za „Slov. Stražo“ je nabrala gospodična Mica Stelcer na veseli poroki gospoda Matija Kren z gospodično Ivančo Gornik v Ceršaku ob Muri dne 17. t. m. 16.80 K. Živijo požrtvovalni obmejni Slovenci in Slovenke!

Koliko dijakov obiskuje štajerske gimnazije in realke. Grašec: I. državno gimnazijo 431, II. državno gimnazijo 329, 8razredno realno gimnazijo 561, zasebno gimnazijo v knezoškofjskem dijaškem sementišču 328, zasebno Scholzovo gimnazijo 108 dijakov. Maribor: državno gimnazijo 577 dijakov. Ptuj: ož. gimnazijo 195 dijakov. Celje: višjo nemško gimnazijo 300 in štiri slovensko-nemške gimnazijske razrede 183 dijakov. (Primerjajte številko dijakov na ptujski višji in celjski slovenski nižji gimnaziji!) Gimnazijcev je tedaj v šolskem letu 1911-1912 na Štajerskem 3246. — Realke izkazujejo sledeče število dijakov: I. državna realka v Gradcu 421 dijakov, II. državna v Gradcu (šest razredov) 197 dijakov, deželna realka v Gradcu 330 dijakov, zasebna realka Marijinega zavoda v Gradcu 226 dijakov, realka v Bruoku ob Muri (pet razredov) 149 dijakov, realka v Fürstfeldu (trije razredi) 74 dijakov, realka v Knittelfeldu 161 dijakov in realka v Mariboru 290 dijakov. Vseh realcev na Štajerskem je torej letos 1848. — Vseh gimnazijcev je to leto na Avstrijskem 105.002 (med njimi všteto tudi 3534 deklic), vseh realcev 49.065.

Število slušateljev na avstrijskih univerzah. V zimskem semestru 1911-1912 se je vpisalo na vseh avstrijskih univerzah sredi oktobra 22.733 študentov. Na Dunaj jih odpade 7307, 3816 moških in 491 žensk; na Prago (češka univerza) 1888 moških in 156 žensk, skupaj 2044; na Prago (nemška univerza) 1585 moških in 95 žensk, skupaj 1680; na Gradec 1722 moških in 108 žensk, skupaj 1830; na Ljov 4122 moških in 425 žensk, skupaj 4547; na Krakov 2610 moških in 344 žensk, skupaj 2954; na Ino-most 1078 moških in 36 žensk, skupaj 1114; na Cernovice 914 moških in 117 žensk, skupaj 1031; na Solnograd (teološka) 63 moških in na Olomuc (teološka) 163 moških slušateljev. Na juridičnih fakultetah je bilo vpisanih 10.849 študentov, na filozofskih 5897, na medicinskih 4466 in na teoloških 1521. Potemtakem odpade 47.7 odstotkov, skoraj polovica vseh slušateljev na juridično fakulteto, 25.9, na eno četrtinko, na filozofsko, 19.7 odstotkov na medicinsko in 6.7 na teološko.

Grof Aehrenthal. Pozicija našega zunanjega ministra je že skrajno omajana. V zadnjem času nočejo potihniti glasovi, ki govorijo o njegovem skorajšnjem odstopu. Po konfliktih, ki so se vršili med grofom Aehrenthalom in drugimi merodajnimi osebami, tudi ni pričakovati drugega. Kot vzrok odstopa se navaja slabo zdravstveno stanje grofa Aehrenthala.

Volitve na Nemškem. Ožje volitve na Nemškem, ki se vrše med 20. in 25. t. m., vse nestrpnost pričakuje. Od njih je odvisno, kakšna bo sestava novega državnega zbora. Državni kancelar Bethmann-Hollweg je sicer pozval v svojih glasilih meščanske stranke, naj se združijo proti socialni demokraciji, toda apel je ostal brezuspešen. Ni izdana sicer od svobodomiselnih strani nobena skupna parola za ožje volitve, toda gotovo je, da bodo mnogokje glasovali svobodomislci s socialnimi demokrati proti centru. Na Bavarskem so liberalci na primer že sklenili, da gredo v boj proti centru. Radi nerazjasnenih razmer tudi centrum ni izdal nikake skupne parole. Iz vseh teh vzrokov se pričakuje izid volitev še toliko bolj nestrpnost. Računa se, da bodo imeli socialni demokrate preko 100 poslancev.

Štajersko.

Mariborske novice.

Nesreča. Franc Juvan, 70 let star mizararski pomočnik pri gospodu Jožetu Kolariču v Mariboru, se ga je v torek dne 16. t. m. malo preveč nalezil. Domu gredoč se je vsled pijanosti na stopnicah k sobi zvrnil in je tako nesrečno padel, da si je pri tem desno roko strl.

Gimnazijsko dijaško podporno društvo je imelo preteklo nedeljo, dne 14. t. m. v gimnazijski posvečevalnici svoj redni občni zbor za leto 1911. Pri njej ga otvoritvi je sedanjí predsednik, gimnazijski ravnatelj g. dr. Jos. Tominšek, zahvaljujoč vse navzoče za njih udeležbo in za vedno izkazano naklonjenost vredni in ubožni mladini, zlasti povdarjal, da more društvo svoj delokrog baš zaradi tega še znatno razširiti, ker je naše društvo res pravo društvo s posebnimi pravili, ki že sama namigujejo, da se naj pričnejo tudi širši sloji in da bodi tudi javnost v evidenci glede napredka društva. — Predsednik je tudi poročal o delovanju društva v preteklem letu. Društvo šteje 66 pravih članov, to je takih, ki prispevajo v dotičnem letu najmanj 4 K; ti člani imajo pravico, udeleževati se občnih zborov ter voliti v odbor in biti voljeni. Vrh tega ima društvo 18 dobrotnikov, to je članov, ki so vplačali manj nego 4 K. — Delovalo je društvo zlasti z nakupom in izposojevanjem šolskih knjig. Društvena knjižnica šteje 959 knjig, ki so malodane vse dijakom izposojene. Občni zbor izreče knjižničarju, prof. g. Finku, zahvalo za njegovo požrtvovalno delo. — Nadalje vzdržuje društvo svojo dijaško kuhinjo; ta je dajala v preteklem letu revnim dijakom po 1 ali 2 dni na teden primerno hrano. — Gmotna sredstva obstoje 1. v obrestih vrednostnih papirjev; ti papirji (v skupni vrednosti 9600 K) so pldonosno naloženi v Avstro-ogrske banke. 2. V letnih prispevkih članov in dobrotnikov. Bilanca pretečenega poslovnega leta izkazuje razpoložljivega denarja okroglo 3000 K. — Vsa poročila se vzamejo odobruje na znanje. Predsednik opozarja na to, opiraje se na društvena pravila, da je v duhu namena takega društva, če se razpoložljiva sredstva res porabijo v njih svrhu; zato predlaga, naj se odslej, in sicer takoj, tudi podpirajo revni dijaki tudi z nabavo potrebne obleke, osobito zdaj pozimi, ko je beda najbolj občutljiva. Predlog se soglasno sprejme. — Takisto v zmislu pravil se z navdušenjem sklene, onega podpornika, ki je prvi med prvimi in vsa leta društvu neomajna opora, izvoliti častnim članom: njega Prevzvišenost, milostnega gospoda knezoškofa dr. Mihaela Napotnika. — Novi društveni odbor je sestavljen takole: predsednik dr. Jos. Tominšek (zavzema to mesto po društvenih pravilih kot gimnazijski ravnatelj); odborniki, voljeni z vsklikom: gg. stolni prošt Karl Hribovšek, c. kr. gimn. prof. dr. Jos. Schorn, deželno sodni nadsvetnik Anton Liebisch, kanonik dr. Jos. Mlakar; računsko pregledovalec prof. K. Zahlbruckner in dr. Adolf Pečovnik, c. kr. gimn. prof. dr. Anton Medved (obenem verifikator zapisnikov), c. kr. profesor A. Kociper (zapisnikar), c. kr. prof. Fink (knjižničar).

Železniška nesreča. Na železnici se je ponesrečil včeraj delavec Mihael Kolar iz Radvanj. Pri kurilnici je spravljal iz proge sneg; pri tem ga je zasačil železniški voz. Odtrgalo mu je desno nogo in pa prste desne roke; reveža so odpeljali v bolnišnico.

Nezgoda s pošto. V sredo dne 17. t. m. se je blizu Sv. Marjete ob Pesnici prekucnil poštni voz, ki vozi popoldne iz St. Lenarta v Maribor. Vsled polzke snežene poti je voz zdrknil čez škarpo ter se prevrnil. V vozu so se nahajali štirje potniki. Eden od teh si je zvinil, oziroma strl roko, eden je poškodovan na nogi, neka gospa pa je dobila udarec po glavi. Od obeh konjev je eden padel tako nesrečno, da je poginil, drugi je tudi precej poškodovan. Pošto je potem nek kmet zapeljal v Maribor.

Mornariška godba. Dne 23. t. m., v torek, priredi avstrijsko mornariško (ladjevsko) društvo ob pol 8. uri zvečer v Götzovih dvoranah koncert, katerega sledi ob 11. uri venček. Sodeluje 50 mož mornariške (ladjevske) godbe. Vstopnina pri blagajni za osebo 2 K, za obitelj 5 K. Posebna vabila se ne razpošljejo.

Slovensko gledališče v Mariboru. V nedeljo dne 21. t. m. „Charlejeva teta“, angleška gluma v treh dejanjih. Začetek ob 8. uri zvečer. Predprodaja vstopnic pri gospodu Weixelnu, Zgornja Gosposka ulica.

Celjske novice.

Opozorjamo na inserat trgovine Salmič in trgovine Vanič. Slovenci, kupujte samo pri Slovencih!

Celje. Kakšno je naše mestno gospodarstvo, zopet jasno osvetljuje sledeči slučaj. Pred kratkim je padel pred hotelom „Beli vol“ v graški ulici v kanal avskultant tukajšnjega okrožnega sodišča, dr. Perko, in ves blaten in moker se je po dolgem trudu izkobil iz istega. Če se pomisli, da se je to pripetilo pri belem dnevu v tako živahni ulici, potem si pač lahko predstavljamo, kako vzorno skrbi naš mestni ekonom Peter Derganc, sedaj Derganz, rodom Hrvat, za telesno varnost davkoplačevalcev. Ali bi ne bilo boljše, če bi se mož malo več brigal za svojo službo, kakor pa za druge reči?

Celje. Dijaški kuhinji v Celju so darovali od dne 1. oktobra do dne 31. decembra 1911 sledeči gospodje, društva, zavodi itd.: po 100 K: Klub slovenskih naprednih akademikov v Celju, okrajni zastop v Šmarju pri Jelšah; po 90 K: dr. Janko Serbec, zdravnik v Celju (20 K mesto venca na grob pokojni gospodični Olgi Srebre v Brežicah, po 15 K: mesto venca na grob pokojnemu gospodu dr. Bergmannu, zdravniku v Žalcu, pokojni gospe Cilenšek na Lavi pri Celju, in pokojnemu gospodu J. Jezerniku, veleposestniku v Polulah, 10 K kot članarino); po 50 K: Južnoštajerska hranilnica v Sominu na pokojnega tajnika gospoda Janka Vavkenca; po 30 K: Čitalnica v Celju (15 K mesto venca na grob pokojnemu gospodu Milanu Detičeku, 15 K mesto venca pokojnemu gospodu Vavkenu), Franc Mravljak, veleposestnik pri Sv. Antonu na Pohorju; po 20 K: Fr. Javšovec, superior pri Sv. Jožefu pri Celju, dr. Fr. Mayer, odvetnik v Šoštanju, mesto venca na grob pokojnemu gospodu dr. Josipu Vošnjaku, posojilnica na Slatini; po 15 K: društvo slovenskih zdravnikov mesto venca pokojnemu gospodu dr. Vošnjaku, Fr. Petrin v Eobrežu mesto venca na grob pokojnemu g. dr. Bergmannu, Slander Anton, kanonik in dekan v Starem trgu pri Slovenjgradcu, Turnšek Anton v Nazarijih mesto venca pokojnemu gospodu dr. Bergmannu; po 10 K: Berk Josip, posojilniški uradnik v Selju, dr. Alojz Brenčič, odvetnik v Celju, Cvenkl Anton, trgovec v St. Petru v Savinjski dolini, gosp. in gospa Diehl mesto venca pokojnemu gospodu dr. Bergmannu, J. Jezovšek, c. kr. notar na Vranskem, mesto venca pokojnemu gospodu učitelju Vrablu, dr. Josip Karlošek, odvetnik v Celju, mesto venca pok. gospodu M. Detičeku, dr. Josip Klasine, odvetnik v Gradcu, Anton Kolenc, trgovec v Celju, mesto venca pokojnemu gospodu dr. Bergmannu, Kralj Dragotin, posojilniški uradnik v Celju, dr. Vekoslav Kukovec, odvetnik v Celju, Franc Mravljak, gimnazijski učitelj v Celju, mesto venca pokojnemu gospodu dr. Bergmannu, okrajna posojilnica v Ljutomeru, Ivan Ravnikar, trgovec v Celju, dr. Ijudevit Stiker, odvetnik v Brežicah, Turnšek Anton star. v Nazarijih; po 6 K: Adolf Muškatal, v kazenski zadevi po gospodu dr. Hrašovecu, Mihael Randl, c. kr. major 16. pešpolka v Belovaru, Janez Šparhakl, župnik pri Sv. Petru na Medvedovem selu; po 5 K: gospod dr. Fr. Rosina, odvetnik v Mariboru; po 4 K: Rudolf Strmecki, trgovec v Celju; po 3 K: Mar. Kavčič v St. Juriju ob juž. železnici; po 2.40 K: Socijalni odsek štajerskih učiteljev in učiteljic; po 2 K: Agrež Fr., odvetniški uradnik v Brežicah, Ivan Kancler, nadučitelj v Ptuj, Fr. Natek, poštni oficijal v Celju; po 1 K: Ramšak Martin po gospodu Benčanu. — Vsem blagim darovalcem iskrena hvala!

Ptujske novice.

Umrl je v Ptuj dne 12. t. m. Maksimilian pl. Seltenev po daljšem bolehanju. Bil je dober mož mirnega značaja.

Krčevinsko bralno društvo in Dekliška zveza imata svoj občni zbor na svečnico popoldne po večernicah. Na shod pride tudi znani mladinski organizator velečastiti gospod profesor dr. Hohnjec iz Maribora.

Hud mraz je pritisnil zadnje dni: po jutrah je 9 stop. R pod ničlo.

Ptuj. Tukajšnji kafetir Koser je že čitalje časa opažal, da mu je postala žena njegova nezvesta. To ga je bolelo in hotel se je maščevati. Ker ni bila zadnji čas v Ptuj, jo je pustil poklicati domov. Res je došla v nedeljo. Zvečer okrog 10. ure je šel v I. nadstropje v svoje stanovanje, gredoč pa naročil dekli, naj pride njegova soproga tudi v sobo. Ko je vtiel v sobi otroka, ki se je igral, je potegnil samokres in nanj vstrelil. V tistem hipu pa je prišla žena in tudi na njo je vstrelil. Sleđnjič si je pa še sam pognal kroglo v glavo. Najhujše je to, ker ni nobenega usmrtil, ampak soprogo lahko, sebe in maleda, štiri leti starega sinčka težko ranil tako, da se borita s smrtjo. Najbolj usmiljenja vreden je mali Maksel. A njega je hotel oče ustreliti, češ, vsaj vedel ne bo, da je bil njegov oče morilec in samoumorilec. Zopet vzgled, kjer ni vere, ni močale, ni — sreče!

Na Bregu pri Ptuj je umrla dne 9. t. m. hči gospoda davčnega uradnika Srebotnika, Marija, stara še-le 19 let. N. v m. p.!

Trboveljske novice.

Trbovlje. Naše Bralno društvo je imelo pretečeno nedeljo svoj redni letni občni zbor. Izvolil se je stari odbor. Društvo je imelo 142 udov. Pohodkov je bilo 292 K 01 vin., stroškov pa 189 K 95 vin. Knjižnica šteje 516 knjig. Društvo ima dva odseka, namreč telovadni odsek Orel in Dekliško zvezo. Mladina je priredila v pretečenem letu v korist Društvenemu Domu 7 veselice, namreč dne 15. januarja „Za pravdo in srce“, dne 19. svečana „Raz Sree Marijino“ in „Doktov Vsezna! in njegov sluga Šipko Tiček“, dne 2. aprila „Mater dolorosa“, dne 2. julija „Ljudmila“ in „Strah z dolgo roko“, dne 24. septembra „Domen“ in „Bucek v strahu“, dne 29. oktobra „Junaška deklica“ in „Popolna žena“ in dne 31. decembra „Težke ribe“. Velečastiti g. Franc Časl je povdarjal v svojem govoru, da ni res, da bi bil kmet kriv draginje, kakor se je posebno ob času volitev med socialnimi demokrati trdilo, kajti sedanja izkušnja kaže, da je cena živini zelo padla, v mesnicah pa ima meso kljub temu skoro isto ceno kakor prej. Povdarjal je tudi, da je naša stranka res ljudska stranka, ker njeni poslanci delajo na to, da bi se na zakonit način stopilo na prste velikim tovarnarjem, ki delajo draginjo z vedno višjimi cenami svojim pridelkom. Gospod govornik se je tudi dotaknil nameravanega zvišanja učiteljskih plač, češ, naj to dovolijo tisti poslanci, katere so si učitelji volili, sicer pa, da ni sedaj za to primeren čas, ko je dežela do glave v dolgovih. Gospod govornik je pozival zlasti mladino, naj se izobrazuje v slovenskem duhu na katoliški podlagi. Živahno odobravanje je sledilo eno uro trajajočemu govoru, ki je bil poln šaljivih dovtipov.

Drugi kraji.

Lembah. Jakob Herič, težak v Lembahu, je dne 16. t. m. regotal v vinogradu gospoda Ilgerja. Ker ni mogel neko pečino drugače odstraniti, jo je s smodnikom nabasal. Smodnik se je pa predčasno užgal in strel je zadel Heriča v glavo ter ga na desnem očesu hudo ranil.

Ruše. „Slovenski Narod“ z dne 13. t. m. se je precej neslano zaletel v našega tukajšnjega kaplana častitega gospoda Ilca. Ne odgovarjati bi na baluški dopis liberalnega nasprotnika, da nam ni na tem, naj pride na dan resnica. Mi delavci smo sklenili, ustanoviti skupino Jugoslovanske Strokovne Zveze in da javno povemo, kaj hočemo, smo priredili na kraljevo delavski shod. Ker je ta naša organizacija na trdno katoliški podlagi, smo o svoji nameri obvestili tudi častitega gospoda kaplana, ki nam je šel res z vso poštvalno vnemo na roko. Danes nas je članov okrog 30; in tako nikakor ni zapečaten usoda Ilca in njegove še nerojene stranke. Da izdamo skrivnost: naše število raste od dne do dne in mi vsi bomo — ne farovski podrepaniki — kot pravi krščanski delavci zvesti in trdni bojovníki proti svobodomislnim sodržavljanom. Da pa ne bo liberalni taber preveč ponosen, kako spretne in dovršene govornike da ima, moramo nekoliko popraviti „Narodovo“ poročilo. Shoda se je res udeležila velika večina delavcev, a posestnikov prav malo. Če odštejemo gospoda Glaserja, Sernca M. in Juga, imamo čisti račun. Za predsednika shoda je bil predlagan delavec Bečela. Ker je bil predlog odklonjen, se je predlagalo, naj bo predsednik gospod kaplan. Tudi odklonjeno. Naposled je bil izvoljen za predsednika delavskega shoda tovarnar itd. gospod V. Glaser, slaven izz. neslavne kandidature v državni zbor. Za predsednika shoda so ga volili njegovi delavci, potem oni, ki so od njega odvisni, in oni, katerim se je dalo za vino. Kot predsednik je res pustil govoriti in dokončati našega govornika; a potem je prišlo njegovo tolmačenje govora našega govornika. Gospod V. Glaser mora biti skrajno nepreviden človek. Iz vsake njegove besede je gledalo sovraštvo, a iz celote velika nevarnost. Nič čudnega, da se nam pri predzračjih volitvah v državni zbor nikakor ni mogel prikupiti, da bi ga bili volili in tako se je zgodilo, da je dobil najmanj glasov izmed vseh slovenskih liberalnih kandidatov. In kake prikupljivo je govoril na tem slovu socialdemokratom! Može kaže velike možnosti za socialdemokrata in prihodnjč — mislimo — bo on kandidat socialdemokratov. Le tako naprej! Da bi bilo sledilo gospoda Glaserja besedam krepko in burno pritrdjevanje, ni resnica. Vpilo je res nekaj pijanih socialdemokratov, a drugače je bilo vse tiho in mirno. Še isti dan se je zglasilo precej članov k J. S. Z. in danes nas je že 30, katero število se bo, kakor upamo, kmalu tudi še podvojilo. Naša dolžnost boči, da bomo pojasnjevali svojim tovarišem pomen naše organizacije in napredek nam je zagotovljen. Dopisnik liberaluhov omenja še tudi dva druga gospoda: dr. Bohinjca in Ščinkovca. Od teh dveh nam ni znanega ničesar, jasno znamenje, da je liberalni mož vedoma poročal neresnico. V osebne napade se ne bomo spuščali in tudi ne nanje odgovarjali. Častitemu gospodu kaplanu Ilcu naj bo le to v zadoščenje, da gre naša misel naprej, da se širi in da mi zmagamo!

Ruše. Marsikaj se je že slišalo in čitalo o naši vasi, ki leži ob vznožju zelenega Pohorja. Da se je v tej vasi tekem 25 let veliko spremenilo, to je že marsikateremu znano. Imamo novo šolo, električno razsvetljavo ter veliko novih poslopij; staro pa prenovljeno in oplešano. Govori se, da še dobimo sčasoma vodovod; kakor se vidi, Ruše napredujejo. Pogledimo pa še nekoliko na ruške občane in na njihovo mišljenje. Več kot polovica ruških faranov je kr-

ščansko-narodnega mišljenja; ostali del pa sestoji iz neke skupine, ki je liberalno-nemčursko-socialdemokratska. Marsikateri si bo mislil, da to ni mogoče; ne da se pa zanikati, da je to čista resnica. Naši liberalci se namreč kaj radi pomenkujejo med seboj v nemškem jeziku, posebno če sedijo v gostilni pri kar tah. Če jih opazuje kak tujec, si lahko misli, da so ti gojpodje gotovo iz „rakva.“ Da pa so naši liberalci v ozki zvezi s socialdemokrati, to smo sprevideali na praznik sv. Treh kraljev. Ko so si takrat delavci ustanovili skupino Jugoslovanske strokovne zveze, je na ustanovnem shodu zagovarjal gospod Viktor Glaser na vso moč socialdemokrate, češ, le socialdemokratski poslanci so storili veliko za delavce. Ob enem pa je ta gospod, ki je kot kandidat pri državnozborskih volitvah propadel, nas mirne delavce in rokodelce, ki smo si to zvezo v medsebojno podporo ustanovili, nazivali za farske podrepnike, češ, da nas bodo ob času volitve lažje lovili. Ne, ne, g. Glaser, stvar ni taka. Mi že sami vemo, koga bomo volili; kakor sami veste, ko ste kandidirali, ni bilo veliko „štím“ v Rušah za vas, in če bi se slučajno še enkrat podali na led kandidature, dobite jih še manj. Sprevideli smo namreč, da ljubite brezdomovinske in nemčurske socialdemokrate bolj kakor nas. Pravi se, da se ste nekoč izrazili: „Če propade Narodna stranka, pristopim takoj k socialdemokratom.“ Torej, dragi Rušani! Pri nas, ki smo krščanskega mišljenja, se dela dan; pri liberalno-nemčursko-socialdemokratični družbi pa noč in v to noč se bodo pogreznili naši nasprotniki. In ravno tega se bojijo. Mi pa ostanemo trdni in zvesti ter se ne damo prigoriti od nikogar. Naj liberalci samo to pomislijo, da je v ruški občini še vedno nemško uradovanje. To naj gospodje sporočijo Narodni stranki v Celje in o tem naj tudi obvestijo socialdemokratično vodstvo. Mi poštene krščanski slovenski delavci in kmetje pa že vemo, kaj nam je storiti. — Ruški zvonar.

St. Janž na Dravskem polju. Katoliško izobraževalno društvo ima dne 21. t. m. po večernicah v društveni sobani svoj občni zbor. Vspored: volitev novega odbora, poročilo o stanju društva, nasveti.

Sikole. Dne 14. t. m. sta Franc Gorican in F. Hergan v Sikolah napadla posestnika Marijo Melved istotam in jo s pestmi tako dolgo obdelovali, da je la več poškodb zadobila. Sedaj je v bolnišnici v Mariboru.

Dornova. Dne 21. t. m. popoldne ob dveh se vrši v prostorih gospoda Antona Zagoršeka prvi občni zbor čebelarke podružnice v Dornovi. Dnevni red: pozdrav, predavanje, sprejem udov, ustanovitev podružnice, volitev odbora, n. vodilja o nadaljnjem poslovanju podružnice, slučajnosti. Vsi čebelarji in pa prijatelji čebelarje, udeležite se tega pomenljivega shoda. — Odbor.

Velika Nedelja. Katoliško slovensko bralno društvo „Mir“ pri Veliki Nedelji ima svoj občni zbor v nedeljo dne 21. t. m. popoldne ob 5. uri s šaljivo tombolo in petjem.

Sv. Barbara v Halozah. Katoliško slovensko izobraževalno društvo pri Sv. Barbari v Halozah ima dne 21. t. m. svoj redni občni zbor v novih prostorih gospođe Reicherja. K prav obilni udeležbi vabi odbor.

Sv. Barbara v Halozah. V nedeljo dne 21. t. m. po večernicah bo občni zbor našega katoliškega izobraževalnega društva v novi hiši gospoda Reicherja. Na tem zborovanju bo govoril državni poslanec gospod Miha Brenčič in najbrže še tudi kateri izmed deželnih poslancev. Na obilno udeležbo vabi — odbor.

Sv. Anton v Slov. goricah. Kmetijska podružnica priredi dne 28. t. m. po večernicah v šoli pri Sv. Antonu poučen shod. Predaval bo F. Skrlac. Tja dan se bodo sprejemala zahtevna naročila na semenje in udnina za tekoče leto 1912. — Podružnični odbor.

Konjice. V nedeljo dne 28. t. m. po večernicah se vrši v kaplaniji redni letni občni zbor bralnega društva. Možje in fantje, pridite v taj v tolikem številu, da se bo splašalo zborovati. Veste, v Konjicah smo vajeni imeti veliko občinstva pred seboj. Ali bo kaj? — Odbor.

Konjice. Prihodnje skioptično predavanje bo dne 11. svečana o zlorabi opojnih pijač. Predaval bo zdravnik gospod dr. Anton Schwaab iz Celja, velik prijatelj naših organizacij. Dobromisleči, napolnite takrat dvorano!

Konjice. Tukajšnja nemška šola je zaprta 14 dni zaradi kašlja. — Gospodu Ignaciju Ozvatiču, c. kr. davkarskemu uradniku, je na davici umrlo ljubezljivo dekletce, štiriletna Pija. — Presvitla knežja rodbina Windischgrätzova ostane letos celo zimo v Konjicah. — Različni uzmoviči iščejo tujega blaga in so že marsikje pokradli to in ono. — Dekliška zveza ima na svečnico običajni občni zbor. — Na svečnico bo imel mil. gospod arhidijakon pontifikalno sveto mašo ob 10. uri dopoldne. — Slovenski okoličani kupujejo pri raznih nemških trgovcih okraske na rakve z nemškimi napisi: „Auf Wiedersehen“ itd. In tako se je zgodilo dne 16. t. m., da so devetletni deklici kupili nekje venec s trakovi in napisom: „Dem teuren Gatten.“ Kaj rečete nato? Svoji k svojim!

Oplotnica. Kamnoseška družba v Gradcu za nabavo tlaka, ki je lani meseca majnika začela grafit lomiti na posestvu kneza Windischgrätzja, in nekaterih kmetov eno uro hoda nad Oplotnico v občini Kot, je imela tam do sedaj okoli 50 delavcev, skoraj

same socialdemokrate in Nemce. Ti ljudje pa niso praznikov nič spoznali in so še imenitni praznik Marjininega spočetja delali, ženske pa, večidel v Oplotnici stanujoče, so po nedeljah in praznikih očitno pri potoku prale, in vsi verni farani so se nad tem izpodtikali. Dne 14. t. m. se je pa izvedelo, da je 37 teh socialdemokratov bilo odslovljenih, tedaj z družinami vred okoli 100 ljudi. Kakor se meni, dobimo sedaj namesto odpuščenih krščanske delavce. Naj bi le res bilo. Katoliška cerkev in naša slovenska domovina ni z odišlimi nič zgubila, ampak verjetno le pridobila, pa omilovanja vredni so vsi, da se njim zamore v sredi zime kaj takega storiti, kakor bi jih strela iz jasnega neba zadela.

Mozirje. Ker nočemo delati nikomur krivice, priobčujemo dopis, ki smo ga prejeli od uglednega somišljenika: Res je, da imamo po Slovenskem mnogo oblasti, ki delijo pravico z dvojno mero, kar zasluži odločno grajo. Po nekje se pa vendar še trudijo oblasti, da po svoji vesti storijo svojo dolžnost. Dopisniku teh vrstic se je radi uglela stranke in njenega časopisja zdelo vredno, da se je natančno informiral o zadevah, ki ste jih grajali pred nekaj časom v V.šem listu in se tičejo v prvi vrsti naše ekspoziture. Ravnanje glede pokopanja mrhovin je bilo popolnoma pravilno in se je dalo posestniku brez obotavljanja dovoljenje izkopati jamo na domačem posestvu, seveda s pristavkom, da je ni treba zagrebsti, ker mora ogledati bolezen živinozdravnik. Brzjav se je nesrečnemu posestniku razjasnil od oblasti, a živinozdravnik v kljub svojemu naznanilu ni prišel, ker je bil zadržan. Za ta slučaj pa je imel prizadeleti posestnik itak dovoljenje sam zagrebsti svinj. V brzjavki se ni glasilo: „Tierarztamt“, ampak: „Tierarzt kommt.“ Glede dimnikarskega vprašanja je pa stvar sledeča: Noben kmet in posestnik ne more te postave odobravati, naj bo že grešnik iz Loke ali negrešnik od drugod. A da so oblasti zato tukaj, da izvršujejo postave, pa ve vsak otrok. Da se ravno tukaj mozirska ekspozitura ni pregrešila s preveliko strogostjo, priča dovolj dejstvo, da je bilo od vpoklicanih 300 strank kaznovanih samo 12, in sicer samo tisti, ki so izrečno izjavili, da se tudi v bodoče ne bodo pokorili predpisom poštave, in se ti samo z globo dveh kron. — Pozivljamo poslance, naj to krivično dimnikarsko postavo prevrnejo! — Da je dobil obogateli Amerikanec v Lokah gostilno, je popolnoma umljivo, saj mu jo je prepustil njegov brat, ki je v isti občini in celo vasi posestnik. Sicer pa se je odtegnilo dovoljenje za žganjetoč, ki ga je imel brai.

Braslovče. Zahvala. Tukajšnji okrožni zdravnik gospod dr. V. Červinka je izročil podpisaniemu povodom imenovanja krajnim šolskim ogledom svoto 50 K za šolske namene. Tja svota se porabi deloma za šolsko kuhinjo, deloma za nabavo najpotrebnejših učil. — Na sv. Stefana dan so priredili tukajšnji diletantje igro „Cigani“ in ves čisti dobiček v znesku 50 K naklonili šolski kuhinji. Podpisano šolsko vodstvo si šteje v prijetno dolžnost, gospodu dr. Červinku, kakor tudi omenjenim diletantom izrekatl tem potom najprisrčnejšo zahvalo. Šolsko vodstvo v Braslovčah. Lorber, nadučitelj.

Galičija. Gališki dopisniki naših krščanskih listov menda včasih zadremljemo, da se tako dolgo ne oglasimo; smo pač mirni in tihi ljudje. „Zato pa zdaj hočem poročati nekaj o občnem zboru našega izobraževalnega društva, ki se je vršil na štefárovo. Nobeno leto se ni zbralo toliko občinstva, kakor na letošnjem občnem zboru. Po pozdravu predsednika so bila poročila o delovanju društva. Tako dovršenega tajniškega poročila še nismo slišali nobeno leto, kot sedaj od našega vrliga mladeniča gospođa Križana. Društvo je lansko leto priredilo dve veselici, ustanovilo bralne krožke po vaseh ter nabavilo nov oder, ki je stal na 200 K, kakor je poročal blagajnik gospod Veber, če ravno so blagi dobrotniki darovali les in se je storilo mnogo dela brezplačno. Čudili pa smo se, kako velik denarni promet je imelo društvo lanske leto, namreč 655 K, kar je za naš kraj veliko. Knjižničar, mladenič Rehar, je nam poročal, da je društvo nabavilo nekaj novih knjig, med njimi tudi „Zlato knjigo“ in knjigo o lepem vedenju. Razven tega tudi, da so udje pridno zajemali bogato duševno hrano iz knjig, ter priporočili, da naj bi se bolj poprijeli kmetijsko strokovnih knjig, ki bi nam več hasnile, kakor romani. Zanimiva so bila predavanja, ki sta jih imela nato častiti gospod kaplan Zajc in naš voditelj gospod Davorin Krajnc. Prvi je govoril z ozirom na napredni rek, ki ga je zapisal neki liberalni veleum na oder ob priliki žaljne vesenice v lepi napredni slovenščini: „Krerikaveci so vosli.“ Je pač menda imel kosmata ušesa, drugače bi se ne bil tako osmešil s svojo oslovsko pisavo. G. Krajnc je govoril o izobrazbi in o bralnih krožkih. Nato se je izvolil sledeči odbor: ker prejšnji predsednik ni hotel prevzeti, je po žrebu bil izvoljen za predsednika vrl kmet in načelnik posojilnice gospod Davorin Krajnc, za podpredsednika Jernej Adam Kugler in Elizabeta Jošt, za tajnika Martin Križan, namestnik Anton Golavšek, za blagajnika Janez Veber, za namestnika Franc Šubergar. Ustanovili se je tudi gledališni odsek, ki bo skrbel za vpriizoritev iger in ti si je izvolil sledeče: režiser gospod Krajnc, namestnik mladenič Franc Vičenshek. Kakor je društvo lansko leto pridno delalo, tako bo tudi letos; to kaže tudi, da prireja vsako nedeljo predavanja. Prvo je bilo na novega leta, katero je imel gospod Krajnc in sicer: kaj društvo zahteva v novem letu od svo-

jih članov in kaj pričakujejo udje od društva. Dne 7. januarja pa so gospod kaplan pri zelo veliki udeležbi predavali o alkoholu in tobaku in v svojem šaljivem prešlavanju dokazali slabe posledice prevelikega uživanja opojnih pijač ter kajenje tobaka. Prihodnje predavanje bo dne 28. januarja po večernicah. Tjako bo delalo naše društvo, četudi se zaletavajo nekateri v njega bodisi iz nevednosti ali hudobije; to tudi ni nam nič mar, če kakšen liberalci ali nemškutar skremži svoje lice, kakor bi bil sit kislih kumar.

Zalec. Bivši trgovec v Žalcu, Mirko Kukec, je prevzel skupno z bratom leta 1905 premoženje svojega očeta Simona Kukeca v skupni vrednosti 120.000 kron z obveznostjo, izplačati od te svote svojemu ml. bratu Viljemu dedščino 40.000 K. Prejel je tudi giro-obveznost svojega očeta v znesku 65.000 K. Da ustreže vsem tem obveznostim, je najel posojilo v znesku 44.000 K in je nadalje kupil tovarno v Migojnici. Spustil se je tudi v hmeljsko kupčijo, ki mu pa ni prinesla zaželenega uspeha, in dolgovi so naraščali vedno bolj, dokler ni napovedal meseca februarja pretečenega leta konkurza. Pasivno stanje znaša okrog 54.000 K. Ker toženec ni doprinesel dokazila, da ni prišel po lastni krivdi v konkurz, je bil obsojen na štiri dni zapora.

Šoštanj. Ddo pride v nedeljo, dne 21. januarja zjutraj ob 9. uri na shod? Strokovna zveza vabi vas vse zavedne slovenske kmete, delavce, posle in obrtnike in vse člane in nečlane ta dan na zborovanje. Dogovorite se lahko o tem, kar vas teži, kako bi se marsikaj preuredilo itd. Vspored je sledeč: 1. Govor. 2. Razni nasveti in sprejem novih članov. Pričite gotovo v obilnem številu. Shod se vrši v prostorih g. Josipa Ravlena v mestu Šoštanj. Poroča odposlanec strokovne zveze.

Šoštanj. Velikansko smolo ima večkrat v življenju vsak človek. Smola pa, ki jo ima Mart. Smola v istoimenovani veseligr v treh dejanjih, katero priredi Šaleška čitalnica v nedeljo dne 28. t. m. popoldne ob 3. uri pri Rajšterju, je zares tako črna, da naj vsak k nam prihi, gledat, kako se M. Smola povsot osmoli.

Smartno pri Slovenjgradu. V nedeljo dne 21. t. m. ima tukajšnje bralno društvo občni zbor in sicer meč zgodnjim in poznim cerkvenim opravilom v prostorih kaplanije.

Razbor pri Zidanem Mostu. Pri nas se vrši v nedeljo dne 28. t. m. po božji službi ustanovni shod izobraževalnega društva.

Z Menine planine. Medved na planini se je nameraval v letošnji mehki zimi podati v Gornjigrad. Nataknil si je očala in si privzel nov izvrsten daljnogled in odkimal s svojo sivo glavo, češ, tem pa ne dam svoje kože, ker so sami vsiljeni zaupniki, oziroma nezahupniki ljudstva v okraju. Pa naši liberalci bodo kmalu morali zapeti: „Oh, medved je pač grda mrha.“ — Zarobljen, kosmat od pete do vrha; — Budil z godrnjanjem prežgodač jih je — In s tacami sodil pravičijo jih le!

Gornjigrad. Iz Kranjskega je prišel neki nemški popolnik z ručečo brado, srednje postave (zna tudi češko), ki se izdaja za visokošolca iz Inomosta, a mu ni dosti verjeti, ker ga je dopisnik dobil na neresnici. Piše se baje Albrecht Novotny; obleko nosi raztrgano, a v nahrbtniku ima darovano boljše, je torej gotovo le kak zvit rokodelčič.

Gornjigrad. Volitve v trški skupini so se namreč izvršile v ponedeljek dne 14. t. m. Volili so sledeči trgi: Mozirje 2, Rečica 4, Ljubno 3 in Gornjigrad 2 zastopnika. Prihodnjemu okrajnemu zastopu bo dana težavna naloga, urediti zavoženo okrajno gospodarstvo, kar se pa da doseči le z mirnim delovanjem v blagor celemu okraju.

Veržej. Dne 15. t. m. se je poročil tukajšnji trgovec gospod Alojzij Seršen z gospo Juliko Rozman, tukajšnjo tržanko in posestnico trgovine in gostilne. Bilo srečno!

Veržej. „Narodni List“ v št. 3 piše, da je profesor Kovačič na zborovanju tukajšnjega Marijamskega rekel, da v Veržej ne pridejo salezijanci. To je popolna laž; šolska dvorana je bila polna poslušalcev in nihče ni tega slišal. Čestitamo „Narodnemu Listu“ na njegovem vestnem poročevalcu, ki je najbolj potreben salezijanskega „lostra“, da bi ga tam naučil dela, olike, treznosti in poštenosti.

Brežice. Podpora vsled suše in liberalni komedianti. Predstava se je začel z liberalnimi shodi, proti obstrukciji v deželnem zboru. Tudi k nam so prišli krivi preroki; v Župelevcu se je liberalni urednik Lesničar v potu svojega obraza trudil dokazati, da je obstrukcija poslancev S. K. Z. kriva vsega gorja na tem svetu; seveda se je izognil vprašanju, ali niso ravno naši poslanci z obstrukcijo dosežaj preprečili zvišanje deželnih dohod in da so z obstrukcijo zabranili nove krivice večine v deželnem zboru in da le z obstrukcijo morejo doseči novih gospodarskih pridobitev. Lesničar je trdil, da ljudstvo kruha potrebuje, katerega mu hoče liberalna stranka dati v obliki pripustitve zvišanja dohod. Veleposesnik Janežič je hvalil kmetijsko družbo, ki je morala že njemu večkrat pomagala, od katere pa ima mali kmet dosežaj bore malo. Končno je še po sladkih besedah znani ljudomili ljudski „prijatelj“ dr. Stiker zahteval podpore za ljudstvo. Da, to so pravi možje! Sedaj se oglašijo, ko so naši poslanci že vse potrebno ukrenili, da podpora pride, ko je S. K. Z. vladi predložila obširno spomenico, ko so dr. Jankovič in dr. Benkovič in Pišek že davno vse po-

skrbeli; eden mož, ki so v Zupelevcu tako ljudomilo govorili, je član okrajnega pomožnega odbora, pa ni prišel k nobeni seji in mu je ljudska beda deveta briga. Saj vas poznamo, liberalni ovinkarji. Pozna pa vas tudi ljudstvo!

Brežice. Radi regulacije potoka v Močnikovem grabnu in Sromeljšice se je deželni odbor vsled pritiska naših poslancev, vendar omejeval; namerava se za korekcije v deželni proračun vstaviti letno 16.000 K, kakor se nam poroča.

Brežice. Cestne stavbe se zavlačujejo radi obstrukcije, tako trdijo liberalni komedijanti; kakor bi vsak otrok ne vedel, da cestne stavbe sklepa okrajni zastop in da dežela mora prispevati, če okrajni zastop sklone kako cestno stavbo. Liberalci naj se tedaj obrnejo do svojih zavaznikov, breških Nemcev, ki zavirajo, da se okrajni zastop ne more osnovati,

Koroško.

Celovec. Vabimo na koncert, ki ga priredijo celovski Slovenci v korist spomeniku slovenskih skladateljev bratov Ipavicev s prijaznim sodelovanjem g. dr. Bela Stuhca iz Ptuja in gospoda stud. comp. M. Ungerja iz Dunaja v nedeljo dne 21. t. m., ob 8. uri zvečer v velikih dvorani hotela Trabesinger. Slovenci in Slovenke, udeležite se v obilnem številu! Vstopnina: prvi sedeži po 2 K, srednji sedeži 1.20 K in zadnji sedeži 80 vin., stojišča 40 vin. Ker je čisti dobiček namenjen domoljubnemu namenu se prepričala hvaležno sprejemajo.

Kranjsko.

Deželni zbor. Dne 17. t. m. je imel kranjski deželni zbor sejo, ki jo je otvoril deželnega glavarja namestnik baron Lichtenberg. Koj v pričetku je naznanil deželni predsednik baron Schwarz, da je presvitli cesar imenoval za deželnega glavarja dr. Šusteršiča. Novoimenovani deželni glavar dr. Šusteršič zavzame svoje mesto, prosi deželnega predsednika, da izvoli sporočiti najvišjemu prestolu zahvalo in izraz udanosti in zvestobe. Zatem čestita novi deželni glavar deželnemu predsedniku povodom njegovega visokega odlikovanja ter prosi ob koncu celo zbornico, naj ista žrtvuje vse svoje moči v blagor ožji domovini. Njegove sklepne besede: „Izpremenila se je le ena oseba, na stvari pa nič. Na to mesto sem stopil kot svobodni mož, neodvisen na vse strani, odvisen le od svojega lastnega prepričanja“, so našle veliko odobravanje. Vršile so se nato volitve v razne odtseke, stavili so se razni predlogi, nakar se je pričela debata verifikacijskega odseka glede izvolitve poslancev Ribnikarja in Reisnerja v dež. zbor. Debata se danes nadaljuje.

Narodno gospodarstvo.

Nova priprava proti toči. Marsikatera sredstva so se že poskusila in uporabljala v to, da bi se pri bližajočih se nevihtah odstranila nevarnost toče, ki je večkrat vzrok velikanske bede med prebivalstvom. Sedaj se je baje posrečilo francoskemu fiziku Beauchampu po dolgih študijah iznajti aparat, ki baje odpravlja točo. Po njegovi teoriji namreč toča ne more nastati brez nevihte, a tudi nevihta je odvisna od množine elektricitete, ki se nahaja v zraku. Čim več je elektricitete v zraku, tem večja je nevihta. Da se pa odpravi nevarnost nevihte, se mora odvzeti zraku elektriciteta. To delo pa naj bi izvršil Beauchampov aparat. Ta aparat mora biti postavljen visoko v zraku, je jako enostaven ter odpeljuje zračno elektriko v vodo, kjer postaja neškodljiva. En tak aparat so postavili na Eiffelov stolp v Parizu, ki je 300 metrov visok. Beauchamp trdi, da vpliva takele aparat na 10 kilometrov v okrožju. Naredili so se s tem aparatom že poskusi v takih krajih, kjer je redno bila vsako leto toča. Sedaj pa ni bilo v onih krajih že tri leta prav nič toče, to je od onega časa, ko so postavili take aparate, katerim pravijo „Niagara-aparat.“

Sladkor. Glasom statistike internacionalne družbe za sladkor se ceni, da bo Evropa v letniku 1911-1912 producirala le nekaj nad 6% milijonov ton sladkorja, torej za 2 milijona manj, kakor v dobi 1910-1911. Produkcija je v Nemčiji zaostala za 1 in 1 sedminko milijona in v Avstriji za eno tretjino milijona. Ker se ga je nasproti naraščajočemu konzumu razmeroma malo pridelalo, je dalo to tovarnarjem pogum, da so zvišali cene. Posebno občutno so zvišali cene sladkorja v Ameriki, očitno v Združenih državah, pri čemur so pa prišli v konflikt z zakonom zoper truste, zakar se pa niso veliko zmenili, temveč nameravajo razpusti svoje mreže tudi čez Indijo in iztočno Azijo. Šele pred kratkim sta se povrnila dva voditelja tega trusta iz svojega spekulacijskega potovanja preko Indije, Kitajske, Japonske in iztočne Azije v Evropo. Kakšen uspeh je imelo to potovanje, o tem se prav nič ne zve, le avstrijski konzul v Kalcuti je zvedel o nekaterih datih teh pogajanj. Nameravajo namreč v Indiji ustanoviti tovarno za sladkor za velikijsko svoto 12.000.000 K. Kapital bo dal sladkorni trust. V Indiji sedaj že obstoječe tovarne za sladkor, kojih je samo 5-6, kar je za deželo z 315.000.000 prebivalci zelo malo, se bodo prilegile k trustu, ki bo organiziral prodajo. Na ta način si obeta sladkorni trust pridobiti nove velikanske odje-

malne okoliše, da more na ta način vzdrževati cene sladkorja na jako veliki višini. Ne ve se še sicer, kakšno stališče bo v tem vprašanju zavzela Anglija, kajti prebivalci Anglije hočejo imeti nizke sladkorne cene, vendar so pa nameravane napačne nakane sladkornega trusta na konsumente vsekakor uvaževanja vredne. Neprimerno visoke cene sladkorja so pa tudi že dovedle prebrisane glave do vprašanja, na kateri način bi se dalo nadomestiti sladkor z drugim primernim surogatom, kakor s proizvodnjem sladkorja iz mecesna itd. Sicer so to le zgolj poizkusi, ki pa očitno kažejo, da so postale cene sladkorja že tako visoke, da mora priti do reakcije. Evropejci smo glede na tiste pridelke, ki se jih pri nas ne producira dovolj, popolnoma izdani v odiralne rok kartelov in trustov. — Sladkorni kartel je zvišal ceno sladkorja za 1% K pri 100 kg.

Ljubezen moža. Kako se more ljubezen moža pridobiti in ohraniti, to je že mnogim dekliškim in ženskim srcam povzročilo preglavice in otožne ure. Dandanes so naša mlada dekleta in žene na boljšem, zakaj pove se jim nezmotljivo siguren recept, ki je tisočkrat preizkušen. „Uči se dobro kuhati, dete moje!“, jim svetujejo izkušene matere, „in vpoštevaj tudi osobito to, da se samo s pristno Katreinerjevo Kneippovo sladno kavo more pripraviti okusna in zdrava kavina pijača. Pristna „Kathreinerjeva“ je v svoji nedosežni izbornosti vedno enaka, in spričo njene nizke cene dosežeš v gospodinjstvu prav lepe prihranke.“ Z utripajočim srcem opazijo ubogljive hčere tudi vselej, da izvoljenci njihovega srca visoko cenijo gospodinske lastnosti.

Kava postane cenejša. Cene kave so bile v zadnjem času tako visoke, kakor že dolgo ne. Kapitalisti so se na vso moč trudili, da bi jih ohranili na tej višini. Venomer so zatrjevali, da je slaba kavina letina, da je mraz rastlinam zelo škodoval itd. Ko se pa je statistično dokazalo, da je bila žetev izborna, so spekulanti celo žrtvovali tisoče vreč polnih kave, katere so vrgli v morje. Vkljub temu se je dokazalo, da je bilo koncem decembra 8.5 milijonov vreč kave v rokah trgovcev, lani pa samo 7.9 milijonov. Posledica je bila, da se je cena kave znižala za 6.60 K pri 50 kg, ali za 13 dve desetinki vinarja pri kilogramu. Radovedni smo, ali se bo tudi v podrobnih prodaji cena znižala.

Književnost in umetnost.

„Slovenski Učitelj.“ Št. 1. Letnik XIII., 1912. Vsebina: Velika naloga . . . T. Trohov. — Kdo naj bo ljudskošolski nadzornik? B-ški. — Katehet in misijonsko delo. Č. — Učiteljica in ženska mladina. T. Št. — Šola in borba za abstinenco. U. M. U. — Razredni učitelj. L. Št. — Katehetski vestnik. — Učiteljski vestnik. — Raznoterosti. — Vzgoja. — Slostvo in glasba.

Umetnost. V izložbi tiskarne sv. Cirila je videti jako lepo in dovršeno podobo pesnika Prešerna. Naslikal jo je znani cerkveni slikar in portretist akademski slikar gospod Peter Markovič v Rožeku na Koroškem. Isti izdeluje tudi počobe Gregorčiča, Medveda in drugih slovenskih pesnikov, ki so lep kras vsake slovenske hiše.

Vojska.

Sveta vojska.

Preko Aleksandrije je došlo dne 14. t. m. v Carigrad brzopojno poročilo, da je Veliki Šeih Senusijev objavil oficijelno proklamacijo, v kateri se razglša sveta vojska zoper Italijane. Pozval je vse arabske rodove, da se udeležijo svete vojske. Proklamacija je napravila najboljši vtis na vse afrikanse mohamedance, ki se krepko pripravljajo na vojsko zoper Italijo.

Arabci.

V zadnjem času so prihajala poročila iz Afrike, da Arabci niso povsem zadovoljni z načinom turškega vojskovanja.

To priliko so porabili Italijani in so iz zrakov plovov metali nebroj letakov in oklicev na Arabce, v katerih zatrjuje Italija arabskim rodovom prijateljstvo, če se ne bodo več udeleževali vojske.

Turki so se bali, da bi odpadli Arabci, zato so pospeševali proklamacijo Velikega Šeiha. Turčija stavi velike nade na združenje islama. Nič ne izda najboljša artilerija vseh držav in najmodernejši vojni material zoper moč verskega sovraštva, ki jo zamore zbuditi beseda kalifa v srečo 300.000.000 mohamedanskih vernikov.

Zaplemba.

Italijanske bojne ladje so zaplenile francoski parnik „Carthage“, ki je baje na skrivnem prevaževal municijo v Tripolis.

Med francosko in italijansko vlado se zategadelj vrše pogajanja.

Iz bojišča.

Iz Rima se poroča, da je dne 17. t. m. odpisal italijanski general Trombi dve kompaniji in en bataljon, da napravi reduto ob desnem bregu reke Derne. Pri tem so naleteli Italijani na 3000 mož broječo sovražno četo. Sovražnik se je po kratkem streljanju umaknil. Italijani so imeli tri mrtve in sedem ranjencev.

Ali ste že obnovili naročnino?

Razgled po svetu.

Na silvestrov večer. V nekem češkem mestu so kakor navadno slavili silvestrov večer. Ko se je pa bližala polnoč, je govoril eden izmed mestnih magnatov, ki so se sešli v najboljšem hotelu. Nato se je začelo običajno čestitanje. Ta slavnostni trenotek je porabil neki gozdni adjunkt, ki je znan kot velik-saljivec, ter se je splazil v garderobo, kjer je zamenjal vsem gostom ključ v zimskih suknjah. Ko se je gospoda precej dobre volje vračala domov, seveda niso mogli odkleniti vrat, vsled česar je nastala velika zmešnjava. Vrniti so se morali v hotel, kjer se je stvar pojasnila. Adjunkt je moral pa vendar prositi za odpuščanje.

Kako ravna v Novem Jorku z izseljenci. Namestnik v državi New-York, Dix, je v uradnem pisanju zahteval, da takoj odslove vodjo zdravstvenega urada novojorskega pristanišča, dr. Dotyja. Svojo zahtevo je podprl s težkimi obtožbami, ki so napravile velik vtisk in so najbrž privedle velikih političnih škandalov v Novem Jorku. Namestnik očita vodjo zdravstvenega urada neopustno malomarnost in nečloveško ravnanje z izseljenci. Izseljence spravijo v prostore, ki mrgole mrčesa in nesnage. Pri pripravljanju jedil so nesnažnosti na dnevnem redu; pred vsem pa očitajo uradnikom, ki so imeli opraviti z izseljniki, da so si dovoljevali neodpustne prestopke proti izseljnikom, zlasti proti ženskam. Pero se upira, da bi pisali o teh nečednostih. Bolne otroke so oddali v bolnico, ne da bi bile uboge matere pozneje zvedele o njih usodi. Dan za dnem se ponavljajo ti pretresljivi prizori obupa in gorja. Namestnikove obdolžitve vzbujajo v novo-jorskih zdravniških krogih mnogo pozornosti zlasti zategadelj, ker so smatrali dr. Dotyja za nenavadno spretnega in vestnega zdravnika.

Volkovi in medvedi. Vsled hude zime so postali volkovi v nekaterih krajih na Ogrskem prava naloga za ondotno prebivalstvo. Pojavilo se jih je v toliki množini, da si še ljudstvo pri belem dnevu ne upa iz svojih stanovanj. Dne 16. t. m. je napadla tolpa izstražanih volkov orjaškega medveda, ki je usmrtil več svojih napadalcev, a naposled mu ni nič drugega preostajalo, kakor da je splezal na drevo, kamor mu napadaleci niso mogli sediti. Končno pa tudi tukaj ni utekel usodi, zafela ga je lovčeva smrtonosna krogla.

Kulturna borba med mohamedanci. Iz Sarajeva poročajo: V odboru za ljudsko šolstvo so zahtevali napredni mohamedanci, da se osnuje šole tudi za žensko mohamedansko dečo. Temu so se pa s pomočjo mohamedanske duhovščine protivili konservativni elementi, češ, da se ustanavljanje takih šol protivi koranu. Glasilo naprednih mohamedancev „Zeman“ zato hudo napada mohamedanske duhovščine.

100.000 lir ukradel iz žepa. Milan, dne 7. januarja. Poslanec grof Morando je šel k Banci popolniti, da tam dvigne 100.000 lir. Blagajniški prostori so bili prenapolnjeni. Pri blagajni je dobil grof Morando denar v dveh zavojih po petsto stolirskih bankovcev. Zavil je oba zavoja v papir ter jih vtaknil v žep svoje zimske suknje. Ko je prišel do vrat, se je pred njim pripognil neki mož, da pobere časopis, ki mu je padel na tla. Pri tem je zaloputnil vrata proti grofu. Grof je vzdignil roko, da bi ga vrata ne vdarila. V tem trenutku mu je pa ta zviti neznanec izmaknil hitro iz žepa denar. O storilec se nimajo sledu.

Napad na bančnega slugo. Berolin, dne 4. jan. Danes popoldne je bil v eni izmed najobljudenejših ulic napaden 51letni bančni sluga Hans Klein, ki je zaposlen pri banki za trgovino in industrijo. Napadel ga je uradnik, ki ga je spremljal, Julij Rihe, ki je bil pred par leti še bančni sluga in ki je postal še-le pozneje uradnik. Rihe je dobil ukaz, naj se pelje z bančnim slugo Kleinom k darmstadttski banki in naj dvigne tam 40.000 mark. Ko sta se v avtomobilu vračala, je Rihe nalašč vrgel par novcev na tla avtomobila. Klein se je pripognil, tedaj ga je pa Rihe zgrabil za vrat ter ga skušal z vrvo zadaviti. Klein je otvoril avtomobil ter začel klicati na pomoč. Avtomobil se je ustavil ter na to odpeljal obadva na policijo. Rihe je priznal, da je že delj časa nameraval izvršiti napad, da si prisvoji večjo svoto denarja. Pri sebi je imel tudi ostro nabrušeno sekuro, da bi Kleina eventuelno ubil.

Za Svečnico!

Vsem velečastitim gospodom in cerkvenim predstojništvom zopet toplo priporočam mojo bogato zalogo **pristnih voščenih in milly sveč**, voščenih zavitkov, raznih plamenic najboljše vrste in po najnižji ceni. Omenjam, da že celih 16 let delam v tej hiši kot svečar.

10

Za obila naročila se priporoča

J. Dufek nasl. Fran Duchek,
svečar in medicar v
Mariboru, Viktringhofgasse.

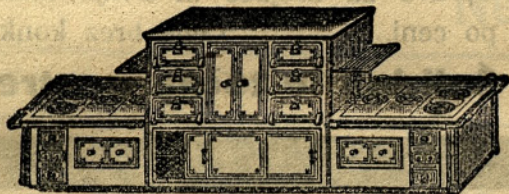
Lepo veleposestvo

v Št. Ilju v Slov. g. r., last rajnega gospoda Jožefa Ferk a se proda na tri dele. Eden meri 30 oralov, drugi 6 oralov, tretji pa 5 oralov; natančneje se izvo pri gosp. Janezu Baumann v Št. Ilju v Slov. gor. 24

Grajska Maribor pri Lojzu Nudi ulica 18

se oceni hitro in ceno snajžo preproge za okna, kakor tudi moško in žensko perilo, domače perilo itd. itd.

Tovarna za peči H. KOLOSEUS Wels, Gornje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsem oziru nedosegljive peči iz železa, emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s plinom in peči na plin, trpežne irske peči. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj „Originalni Ko o seas-štedilniki in manj vredni izdelki naj se vrčajo. Ceniki zastoj. 194

Širite „Stražo“!

* Nad 200 novih naročnikov smo že dobili. Naš teden se je torej izborni obnesel. Ko dobite današnji list v roke, bo število novih naših prijateljev gotovo že nad 200. Naj traja agitacija za „STRŠO“ še naprej.

Schlüter-kruh

redilen, lahko prebavljiv, okusen, ostane dolgo svež, lep kruh in cen. Izdeluje

pekarna Berner

Koroška cesta, filialka v Tegethoffovi ulici.

Delavnica za popravila

Dieta in diet

Točna postrazba

Velika zaloga ur dragocnosti, srebrnine in optičnih stvari po vsaki ceni.

Tudi za obrake! Ilustr. cenik zastoj Gramofone od 20 do 200 K

Niklasta remont-ura K 3.50

Pristna srebrna ura " 7-

Original omega ura " 18-

Kuhinjska ura " 4-

Budiljka, niklasta " 5-

Poročni prstani " 2-

Srebrne verižice " 2-

— Večletna jamstva

Nasl. Dietinger

Theod. Fehrenbach

urar in očalar 447

Maribor, Grajska ulica 2-

Kapajem zlatnine in srebra. 194

Inserirajte v „Straži“!

Kdor hoče, da imajo njegovi inserati vspeh, inserira v »Straži«!

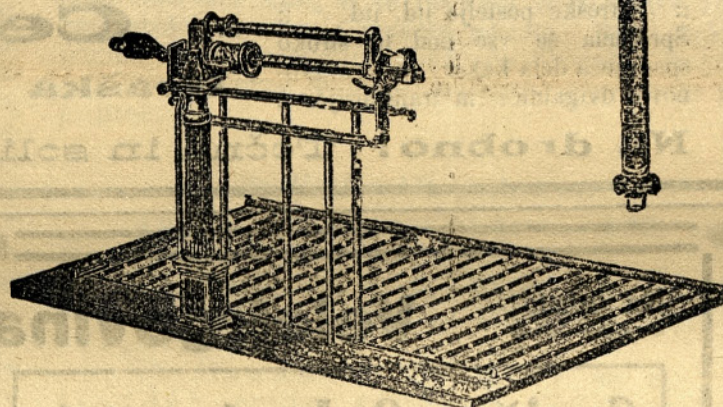
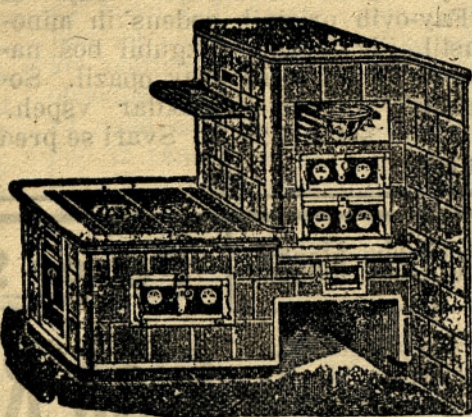
»Straža« je najuglednejši spodnještajski list, ki se zelo mnoga čita, zato je inseriranje v njem zelo uspešno.

Inseriranje v »Straži« je ceno, ker hočemo iti na roko slovenskemu trgovstvu in obrtništvu, zato poslužite se ugodne prilike.

Inserirajte v „Straži“!

Dobro rodbinsko kavo

priredi že manj dodatek „pravega“ : Francka : s kavnim mlinčkom iz tovarne Zagreb. Le vsled svoje nedosežne izdatnosti in svoje neprekošene kakovosti našel je pravi Franck toli priljubljen sprejem v slehernem gospodinjstvu.

Stavbeni in umetni ključavničar, oblast.

koncesionirani vodovodni instalater

Ivan Rebek, Celje

Poljska ulica št. 14.

Se priporoča zadrugam, občinam, korporacijam in zasebnikom za cenjena naročila, namreč za navadne, kakor tudi umetno izdelane železne ograje, kakor tudi vrata, bodisi za vrte, dvorišča, cerkve, grobove itd. Štedilna ognjišča vseh sistemov za zasebnike, gostilne ali zavode. Prevzamem napeljavo vodovodov iz studencev, vodnjakov s hidraličnimi vidri. Izdelujem vsake vrste tehtnice, tudi premostne (Brückenwagen), prevzamem iste kakor tudi uteže v popravilo. Napeljujem strelovode ter prevzamem sploh vsa v mojo stroko spadajoča dela in izvršujem ista točno in solidno, vse po zmernih cenah.

Centrala: Ljubljana.

Podružnice: Špljet, Celovec, Trst, Sarajevo in Gorica :

Delniški kapital: 8 milijon kron.

Rezervni zaklad čez K 800.000 obrestuje

vloge na vložne knjižice po

od dne vloge do dne dviga.

Renf. davek plačuje banka iz svojega.

čistih

4¹/₂ 0

Podružnica Ljubljanske Kreditne Banke v Celju.

LJUDSKA HRANILNICA in POSOJILNICA V CELJU

registrovana zadruga

z neomejeno zavezo

v lastni hiši (Hotel „Pri belem volu“) v Celju, Graska cesta št. 9, I. nadstropje

obrestuje

hranilne vloge po 4 1/2 %, brez odbitka rentnega davka. Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo. Daje vložnikom na doma brezplačno hranilne nabiralnike. Sprejema po sejemem sklepu vloge na tekoči račun in jih obrestuje od dne vložitve do dne vzdiga.

uraduje

vsak torek in petek dopoldne. Prošnje se sprejemajo in posojila se dajejo vsak dan, izveniški praznike, dopoldne od 8. do 12. ter od 8. do 6. ure popoldne. Za vpisane po pošti se dajejo zastoj poštne-hranilne položnice, št. 99465. Telefon ima št. 8. Za brzojavo zadostuje naslov: Ljudska posojilnica Celje.

posojuje

na zemljišča po 5 %, do 8 %, s zavarovanjem ali brez njega, na zastavo vrednostnih listov in na ostali krediti pod ugodnimi pogoji. Konvertuje vnapilne dolžave pri drugih zvezah in izvršuje vsa druga finančna posla. Posojila in vloge se vnapilno določijo, stroška plačila in obroke.

Volneno

za ženske in sukno za moške obleke
zadnje mode razpošilja najceneje
Jugoslovenska razpošiljalna
R. Stermecki v Celju št. 301.

Vzorci na zahtevo poštne prosto.

Katoličani! Slovenci!

H kateremu krojaču se naj obrnemo?

Jos. Macuh
v Mariboru, Stolna ul.

nasproti Ljudski posojilnici.

Priporoča se preč. duhovščini in sl. občinstvu za obilen obisk. Zagotavljam točno in pošteno postrežbo. Cene primerne. Zaloga črnega in modrega blaga iz solidnih tovarn.

Halo! Kaj je novega?

Upeljal sem novo svetovno-slavno vrsto oblačil „Salamander“ v moji trgovini kot edino prodajalca te vrste oblačil na celnem št. jerskem in sicer po enotnih cenah K 16 50 luksuzna K 20 50, oddajam vsa v moji trgovini v zlogi se naha a oča obučala jo zelo znanih cenah. Naj nihče ne zamudi prarabi to redko-kedaj se nud ču priko, da si nakupi fino in po ceni obučalo. Nadalje velika izbor elegantnih in modnih oblačil za plesne veselje in bale.

Z odličnim spoštovanjem

204

Štefan Strašek, Celje, Schmidgasse.

Slovenci pozor!

Poročne prstane

vsake velikosti in po najnižji ceni; ne votle ampak polne (masivne.)

Za blago jamčim in graviram zastonj.

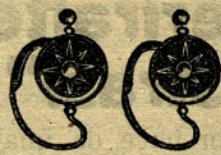
Posebno priporočam nove slovenske plošče za gramofon, v katerih imam sedaj posebno veliko izbiro.

Delavnica za popravila.

Urar, očalar in zlatar

Franjo Bureš Maribor

Tegethofova cesta št. 39.

Svoji k svojim!

Priporoča se največja in najcenejša svetovno pripoznana slovenska trgovina

RAFAEL SALMIČ
v Celju NARODNI DOM.

Ogromna zaloga vsakovrstnih pravih švicarskih ur, slatnine, srebrnine in optičnih predmetov.

Najnižje cene, postrežba točna. Mali dobicek, dobro ime!

Razpošiljanje blaga po vseh delih sveta. Vsak slovenec zahteva moj novi veliki cenik, katerega dobi zastonj in poštne prosto.

Na tisoče zahval: h pisem sem prejel vsled dobre in poštene postrežbe.

Predobro se še spominjam!

Če za 25 let nazaj pomislim, česar je bilo tedaj pretrpeti, če se je kedo nahladil. Moral se je potiti, zavživati čaj in druge sladkarije, ki človeku pokvarijo želodec! In vdananašnji? Čisto enostavno! Kupi si škatljico Fay-ovih pristnih sodenskih mineralnih pastil, jih povžij, in zgubil boš nahlad, brez ča bi bil to še prav opazil. Sodenske pastile dosežejo vsikdar vseh. Škatljica stane samo 1.25 K. Svari se pred ponarejanjem.

Velika narodna trgovina Karol Vanič, Celje

Narodni dom.

Na drobno! Na debelo!

Priporoča bogato in vedno na novo manufakturno blago, kakor: sukno, platna vseh vrst itd. **po najnižjih cenah.** Opravo za krojače in šivilje izvanredno po ceni. Cene brez konkurence

Solidna in točna postrežba.

LEKAR NARJA A. THIERRY-BALSAM

edino pristno z zeleno usmiljeno sestro kot varst. znamko. Oblasno varovan.

Vsako ponarejenje, posnemanje in prodaja kakoga drugega balzama s podobnimi znakami se sodniško preganja in strogo kaznuje. Nedosežnega uspeha pri vseh boleznih na dihalih, pri kašlju, hripavosti, žrelnem kašlu, pri boleznih v prsih, pri pljučnih boleznih, posebno pri tuberkulozi, pri želodčnih boleznih, pri vnetju jeter in vranice, pri slabem teku in slabi prebavi, pri zaprtju, pri zobobolu in ustnih boleznih, pri trganju po udih, pri opeklinah in izpuščajih itd. 12/2 ali 6/1 ali 1 gr. specialne stekle. K 5-60.

Lekarnarja A. Thierry-Balsam samo pristno centifolijsko mazilo

je zanesljivo in nagotovejšega učinka pri ranih, oteklinah, poškodbah, vnetjih, tvorih, odstranjuje vse tuje snovi iz telesa in radi tega dostikrat na pravi operaciji nepotrebno. Zdravilnega učinka tudi pri starih ranah i. t. d. 2 dozi staneta 3-60 K.

Naroči se: Lekarna k angelju varihu, ADOLF THIERRY v PREGRADI pri ROGAČU. Dobi se v vseh lekarnah in sicer v Mariboru v lekarni W. A. König

Trgovina s specerijskim blagom

Glavna slovenska zaloga velikanska izbira kranj. vrvarskega blaga kakor: štrang, užd, vrvi, vrvi za perilo, mrež za seno in za otroške postelje itd. itd. Sprejema se vse pod to stroko spadajoča dela kakor: vrvi za zvonove, dvigalnice in transimsije.

Pozor Slovenci!

Ivan Ravnika
Celje
Graška cesta 21.

Graška cesta 21.

Na drobno! Točna in solidna postrežba! Na debelo!

Trgovina z moko in dežel. pridelki

Glavna slovenska zaloga suhih in oljnatih barv, čopičev, firniza in lakov. Zaloga nagrobnih in voščenihi sveč. Zaloga vseh rudniških voda. Priporočam sveža, deteljna, travna, poljska, vrtna in cvetlična kaljiva semena.

Na debelo!

Velet trgovina s papirjem.

Na drobno!

Goričar & Leskovšek
Celje : Graška ulica št. 7.

Zvezna trgovina (Goričar & Leskovšek)
Celje, Rotovška ulica št. 2.

Tovarniška zaloga vsakovrstnega papirja, pisalnih in risalnih potrebščin. Lastna zaloga šolskih zvezkov, risank, risalnih skladov ter vseh tiskovin za urade.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

Stolna ulica št. 6

reg. zadruga z neomejeno zavezo

(med Glavnim trgom in stol. cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4 1/2%, proti 3 mesečni odpovedi po 4 3/4%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. jannarja in 1. julija vsacega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar. ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago (šek konto 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer; na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 5%, na vknjižbo sploh po 5 1/4%, na vknjižbo in poroštvo po 5 3/4% in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 K. Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

se vsako sredo in četrtek od 9 do 12. ure dopoldne in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne, izvzemši praznike. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.